

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Osobní automobil v podnikání

Passenger Car in Business

Student: Žaneta Ševčíková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Krajňák

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Žaneta Ševčíková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Téma: **Osobní automobil v podnikání**
Passenger Car in Business

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Osobní automobil z účetního pohledu
 3. Osobní automobil z daňového pohledu
 4. Praktická aplikace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelských subjektů II*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2013. 224 s. ISBN 978-80-248-3141-1.
KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vyd. Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.
PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

“ Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně mimo přílohy č. 1 a 2. Přílohy č. 1 a 2, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 7.5.2015

Ševčíková

Žaneta Ševčíková

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Osobní automobil z účetního pohledu	6
2.1	Charakteristika dlouhodobého majetku.....	6
2.2	Oceňování dlouhodobého majetku.....	8
2.3	Pořízení osobního automobilu.....	10
2.4	Vyřazení osobní automobilu	19
3	Osobní automobil z daňového pohledu.....	24
3.1	Odpisy osobního automobilu	24
3.2	Technické zhodnocení.....	30
3.3	Silniční daň.....	31
3.4	Výdaje na PHM.....	33
3.5	Paušální výdaj	34
3.6	Cestovní náhrady.....	35
3.7	Knihy jízd	36
4	Praktická aplikace	38
4.1	Představení obchodní společnosti	38
4.2	Odpisy automobilů	39
4.3	Osobní automobil pořízený na finanční leasing.....	43
4.4	Osobní automobil pořízený na úvěr	45
4.5	Porovnání jednotlivých způsobů pořízení	47
4.6	Výpočet silniční daně	49
4.7	Využívání firemního automobilu pro soukromé účely	50
4.8	Účetnictví	52
5	Závěr	54
	Seznam použité literatury	56
	Seznam zkratk	58
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Osobní automobil je v dnešní uspěchané době běžnou věcí, kterou vlastní snad každá domácnost a mnohdy se nejedná pouze o jeden automobil registrovaný na domácnost. Mnoho lidí je tak dnes a denně nuceno dojíždět do místa svého povolání. A řada z nich cestuje právě osobním automobilem. V současné době můžeme na území České republiky nalézt přes 7 800 000 registrovaných osobních automobilů.

V podnikatelském sektoru se osobní automobily také staly neodmyslitelnou a naprosto nezbytnou součástí. Mobilita, kterou osobní automobily zajišťují, je pro většinu podnikatelů podstatnou věcí k plnění jejich ekonomických činností, protože osobní kontakt například mezi dodavateli, potencionálními zákazníky, investory nebo širokou veřejností je nenahraditelný.

Cílem této práce je podat ucelený přehled o účetní a daňové problematice spojené s osobním automobilem v podnikání a tím poradit nebo usnadnit rozhodnutí podnikateli při jeho rozhodnutích při týkajících se osobního automobilu. Analyzovat výhody a nevýhody daných možností pořízení, využívání a vyřazení osobního automobilu v podnikání. Posoudit problematiku jak z účetního, tak daňového pohledu a to vše názorně ukázat a aplikovat na praktickém příkladu.

Následující kapitola je souborem základních operací v rámci životního cyklu osobního automobilu v podnikání. Kapitola objasní základní pojmy ohledně osobního automobilu. Je zde účetně rozebrán životní cyklus automobilu. Práce analyzuje základní způsoby pořízení osobních automobilů v podnikatelském sektoru. Rozebere a zhodnotí jejich výhody a nevýhody. Také vyřazení osobního majetku hraje pro podnikatele důležitou roli. Jsou zde vybrány základní a v praxi nejpoužívanější způsoby vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku podnikatele.

Druhá část práce vysvětluje především daňové vlivy. Zaměřuje se na problematiku nákladů, které jsou spojeny s užíváním osobního automobilu v podnikání a jeho opotřebením. Jedná se zejména o odpisy osobního automobilu, které vyjadřují amortizaci osobního automobilu. Dále zde patří technické zhodnocení, opravy a údržba a další související náklady. S používáním osobního automobilu podnikatelů pro svou ekonomickou činnost je úzce spojená také povinnost platit silniční daň. Na tuto problematiku se také práce zaměří a demonstruje na praktickém příkladu.

Třetí část práce se skládá z praktického příkladu, kdy na obchodní společnosti Tech s.r.o., je názorně analyzována část životního cyklu osobních automobilů. Na příkladech jsou aplikovány teoretické skutečnosti z předcházejících kapitol. Pomocí komparace jsou na příkladech ukázány daňové a účetní dopady spojené s rozhodnutím pro různé varianty pořízení a odpisování.

Tato práce pojednává o osobním automobilu z pohledu podnikatele nebo obchodní společnosti, které jej využívají pro svou výdělečnou činnost. V práci je především kladen důraz na analyzování nejběžnějších situací, které v podnikatelském sektoru mohou nastat. Práce se nezabývá koupi osobních automobilů za účelem následného prodeje k dosažení zisku podnikatele.

2 Osobní automobil z účetního pohledu

Nejdříve, než se konkrétně zaměříme na životní cyklus automobilu, jeho pořízení odepisování a vyřazení, vymezíme si pár základních pojmů přibližujících co osobní automobil pro podnik, jako dlouhodobý majetek znamená. Kde automobil zařadíme a budeme o něm účtovat.

2.1 Charakteristika dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek řadíme mezi aktiva účetní jednotky. Evidujeme jej v účtové třídě 0. Jednou z hlavních vlastností dlouhodobého majetku je, že nám umožňuje rozšiřovat majetek podniku a napomáhá k fungování podnikatelské činnosti. Dlouhodobý majetek není ve vlastnictví podniku primárně určený k dalšímu prodeji, pokud účetní jednotka nepodniká v této oblasti, ale například dlouhodobý finanční majetek může být účetní jednotkou pořízený k budoucím výnosům například z dividend nebo z kapitálového zhodnocení například prostřednictvím akcii.

Dlouhodobý majetek zahrnuje:

- Dlouhodobý nehmotný majetek
- Dlouhodobý hmotný majetek
- Dlouhodobý finanční majetek

2.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek se účtuje v účtové skupině 01. Mezi nehmotný majetek můžeme například zařadit software, zřizovací výdaje, ocenitelná práva nebo goodwill.

Tato skupina majetku vykazuje následující znaky:

- a) Doba používání majetku je delší než jeden rok (je to doba, po kterou je majetek ve firmě využíván)
- b) Má nehmotnou povahu
- c) Výše ocenění, podle zákona o dani z příjmu je vyšší než 60 000 Kč, nebo jak si stanoví účetní jednotka

Na účtu 011 účtujeme zřizovací výdaje. Zde můžeme například zahrnout výdaje spojené se založením nového podniku, jsou to například soudní a notářské poplatky, náklady na pracovní cesty nebo odměny za zprostředkování. Na účtu 012 účtujeme nehmotné výsledky výzkumu a vývoje. Na účet 013 software. Je to veškeré programové vybavení firmy. Na účet 014 ocenitelná práva. Jedná se zejména o výrobně technické poznatky nebo různé licence. Na účet 015 goodwill. Je to rozdíl mezi tržní a účetní hodnotou firmy a na účtu 019 účtujeme jiný dlouhodobý majetek, majetek, který nemůžeme zařadit do žádného výše zmíněného účtu.

2.1.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek účtujeme v účtové skupině 02 a 03. V účtové skupině 02 máme majetek, který se odepisuje a v 03 majetek, který neodepisujeme. Mezi hmotný majetek můžeme zařadit například stavby, pozemky, dopravní prostředky, stroje ale také dospělá zvířata.

Hmotný majetek vykazuje následující znaky:

- a) Má fyzickou podstatu
- b) Doba používání majetku je delší než jeden rok (je to doba, po kterou je majetek ve firmě využíván)
- c) Výše ocenění, podle zákona o dani z příjmu je vyšší než 40 000 Kč, nebo jak si stanoví účetní jednotka, ale nemovitosti jako jsou budovy, pozemky a stavby se zahrnou do dlouhodobého majetku bez výše ocenění

V účtové skupině 02 účtujeme na těchto účtech:

Na účtu 021 účtujeme stavby. Jsou to veškeré stavby ve vlastnictví firmy bez ohledu na výši ocenění. Na účtu 022 účtujeme samostatné hmotné movité věci a soubory movitých věcí. Zde můžeme zahrnout stroje a zařízení, dopravní prostředky nebo inventář, zde budeme účtovat o osobním automobilu. Na účet 025 účtujeme pěstitelské celky trvalých porostů. Mohou to být například chmelnice nebo vinice, sady. Na účet 026 dospělá zvířata a jejich skupiny. Jsou to různá stáda nebo hejna ve vlastnictví účetní jednotky. Na účet 029 jiný dlouhodobý majetek účtujeme majetek, který nemůžeme přiřadit do žádného z předcházejících účtů.

V účtové skupině 03 najdeme tyto účty:

Na účet 031 účtujeme pozemky. Jsou to veškeré pozemky ve vlastnictví firmy bez ohledu na výši ocenění. Na účet 032 umělecká díla a sbírky.

2.1.3 Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobý finanční majetek není primárně určen k provozování podnikatelské činnosti podniku. Finanční majetek zahrnuje aktiva, která podnik nakupuje, vlastní, případně půjčuje s cílem dlouhodobě investovat volné peněžní prostředky a tím získat očekávaný výnos například pomocí dividend, akcií nebo obligací. Různé druhy dlouhodobého finančního majetku umožňují podniku pořídit si vhodné „portfolio“, tzn. umístit peněžní prostředky tak, aby mu přinesly co nejvyšší výnos.

Finanční majetek evidujeme v účtové skupině 06. Můžeme zde zařadit cenné papíry a podíly v podnicích ovládaných a řízených či pod podstatným vlivem, dluhové cenné papíry nebo půjčky poskytnuté jiným subjektům. Dlouhodobý finanční majetek se neodepisuje.

Jestliže podnik hodlá finanční majetek držet kratší dobu než 1 rok, zařadíme jej do krátkodobého finančního majetku.

V účtové skupině 06 účtujeme na těchto účtech:

Na účtu 061 - Podíly v ovládaných a řízených osobách účtujeme o majetkových podílech v jiném podniku, které nám umožňují se podílet na řízení podniku, do kterého jsme investovali. Na účtu 062 účtujeme Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem. Na účtu 063 - Ostatní cenné papíry a podíly, účtujeme o jiných cenných papírech majetkové povahy, které podnik dluží po dobu delší než 1 rok. Na účtu 065 - Dluhové cenné papíry držené do splatnosti účtujeme, převážně o dluhopisech, které máme v držení déle než 1 rok. Na účtu 066 účtujeme zápůjčky a úvěry - ovládající a řídicí osoby, s podstatným vlivem. Na účtu 067 – Ostatní zápůjčky účtujeme o půjčkách poskytnutých jiným subjektům, a to s dobou splatnosti delší než 1 rok mohou to být například půjčky do obchodních společností jako tichý společník. Na účtu 069 - Jiný dlouhodobý finanční majetek účtujeme například dlouhodobé termínované vklady.

2.2 Oceňování dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek můžeme oceňovat pomocí a to podle způsobu pořízení:

- a) Pořizovací cenou

- b) Reprodukční pořizovací cenou
- c) Vlastními náklady

Oceňování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku se řídí dle:

- § 25 a § 27 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a § 47, 61 a 61a vyhlášky č. 500/2002 Sb.
- také dle § 29 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

A. Pořizovací cena

Do této ceny zahrneme nejen dohodnutou cenu pořízení majetku, ale i vedlejší náklady související s jeho pořízením. Mezi takové náklady můžeme zařadit například dopravu, náklady uvedení majetku do používání, montáž atd.

Touto cenou můžeme ocenit hmotný, nehmotný i finanční majetek pořízeného koupí.

Příklad 1:

Účetní jednotka zařazuje do užívání stroj, který má cenu pořízení 110 000 Kč, doprava stroje stála 5 000Kč, uvedení do používání 2 500 Kč.

Cena pořízení je 110 000 Kč

Vedlejší pořizovací náklady jsou 7 500 Kč

Celková pořizovací cena stroje je 117 500 Kč

B. Reprodukční pořizovací cena

Cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje.

Používáme ji zejména:

- majetek nabytý bez úplaty například darováním nebo přebytek zjištěný při inventarizaci
- majetek vytvořený vlastní činností, jestliže jeho vlastní náklady nelze zjistit nebo jestliže tyto náklady převyšují reprodukční pořizovací cenu
- u majetku, který pořídíme v rámci nepodnikatelské činnosti, a který následně vložíme do obchodního majetku, pokud splníme následující podmínky:
 - u nemovitosti – v době delší než 5 let před jeho nabytím (do 5 let se použije skutečná pořizovací cena)

- u movitých věcí – v době delší než 1 rok před jeho pořízením (do 1 roku se použije skutečná pořizovací cena)

C. Vlastní náklady

Tato cena se používá, pokud majetek vyrobíme v podniku vlastní činností. Můžeme ji ocenit hmotný a nehmotný majetek.

Do vlastních nákladů se zahrnují nejen veškeré přímé náklady, ale i nepřímé náklady – výrobní režie, popřípadě správní.

2.3 Pořízení osobního automobilu

Volba způsobu pořízení automobilu, je pro podnikatele velmi důležitá. Nejedná se jen o samotnou cenu vozidla, ale také o další vedlejší výhody a nevýhody, které mohou ovlivnit samotný výběr. Může to být reklamace, servis vozidla, případné odpovědnosti za vady nebo záruční lhůta.

Podnikatel musí zohlednit svůj finanční stav, tím také vybere nejvhodnější formu financování. Mezi nejčastější způsoby pořízení patří pořízení automobilu za hotové nebo bezhotovostním převodem, pokud má podnikatel dostatek volných vlastních finančních prostředků. Pokud podnikatel v opačném případě nemá dostatek vlastních zdrojů financování, nebo je to pro něj výhodnější, použije cizí zdroje a to prostřednictvím koupě na úvěr nebo pořízení automobilu formou finančního leasingu.

Existují i další možnosti jak vložit vozidlo do podnikání, může to být například nabytí darem, zděděním, formou operativního leasingu, použití osobního automobilu, jenž není zahrnutý v obchodním majetku nebo třeba výhrou.

Toto jsou jedny z mnoha způsobů jak automobil nabýt do podnikání, v podnikové praxi však jedny z nejběžnějších a podnikatel by při volbě měl zvážit svou aktuální situaci a vybrat tu nejvhodnější variantu.

V této kapitole je okruh způsobů pořízení, zúžen na ty způsoby, kterou jsou v praxi nejvíce používány.

2.3.1 Pořízení automobilu koupí z vlastních zdrojů

Koupě nového či ojetého automobilu z vlastních zdrojů patří mezi jeden z nejběžnějších způsobů pořízení. Provádí se na základě kupní smlouvy, kdy se prodávající zavazuje dodat

automobil a převede vlastnická práva na kupujícího, který se oproti tomu zavazuje zaplatit prodávajícímu sjednanou cenu uvedenou v kupní smlouvě, podnikatel si může zvolit způsob úhrady a to buď hotovostně, nebo převodem peněžních prostředků z bankovního účtu. V kupní smlouvě by také mělo být uvedeno, jaká je doba splatnosti, odpovědnosti za vady, dodací lhůta nebo již zmíněná reklamace. Pokud není sjednáno jinak, přechází vlastnická práva k osobnímu automobilu dnem jeho převzetí kupujícím.

Předpokladem pro koupě automobilu za hotové je, že účetní jednotka má dostatek volných peněžních prostředků. Pokud podnikatel nedisponuje dostatečným množstvím volných peněžních prostředků i tak by financování z vlastních zdrojů mělo převyšovat nad financováním z cizích zdrojů jako je finanční leasing nebo koupě na úvěr. Obecně platí, že čím je vyšší podíl vlastních zdrojů, tím nižší jsou náklady na pořízení.

Pořízení automobilu z vlastních zdrojů zahrnuje řadu jedinečných výhod. Mezi hlavní a největší výhodou můžeme považovat to, že podnikatel nezaplatí více než je daná kupní cena automobilu. Neméně podstatnými výhodami jsou nulové zadlužení pro daný subjekt, který není do budoucna zatížen úvěrovými nebo leasingovými splátkami, okamžitý převod vozidla a nabytí vlastnického práva, nebo že podnikatel není omezován v nakládání s automobilem.

Jako hlavní z nevýhod takto finančně náročného jednorázového výdeje vlastních peněžních prostředků můžeme považovat promítnutí nákupu ve výkazu cash-flow. Za jedno dalších negativ je považováno, že daný jednorázový výdaj na nákup automobilu respektive dlouhodobého hmotného majetku, který není daňově uznatelný a nelze jej zahrnout do daňových výdajů (nákladů) podle § 25 odst. 1 písm. a) ZDP, (Valouch, 2012).

Příklad č. 2

Požizovací cena osobního automobilu je ve výši 455 000 Kč bez DPH. Dále byl osobní automobil dopraven neplátcem DPH za 10 000 Kč. Následně došlo k zařazení automobilu do majetku obchodní společnosti.

Účtování spojené s pořízením automobilu formou koupě jsou uvedeny v Tab. 2.1.

Tab. 2.1 Účtování spojené s pořízením automobilu formou koupě

Č.	Doklad	Popis účetního případu	Částka v Kč	MD	D
1.	FAP	Pořízení osobního automobilu			
		Celkem	550 550,-	-	321
		Pořizovací cena	455 000,-	042	-
		DPH 21%	95 550,-	343	-
2.	VPD	Doprava osobního automobilu od neplátce DPH	10 000,-	042	211
3.	VUD	Zařazení automobilu do užívání	560 550,-	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.2 Pořízení automobilu na leasing

Jednou z dalších velmi častých forem financování koupě osobního automobilu z cizích zdrojů je leasing.

Z právního hlediska je leasing třístranný právní vztah, mezi pronajímatelem (zpravidla leasingová společnost), který nakupuje pro nájemce daný majetek (předmět leasingu) od dodavatele a ten následně za úplatu na základě nájemní smlouvy poskytuje nájemci. Nájemce po sjednanou dobu věc používá a platí leasingové společnosti sjednané splátky. Po splacení celkové ceny leasingu, která zahrnuje splátky pořizovací ceny automobilu, leasingovou marži pronajímatele, a také ostatní náklady pronajímatele spojené s pronajatým vozidlem, které jsou např. úroky z úvěru placené leasingovou společností, může, ale nemusí nájemce odkoupit předmět leasingu do vlastnictví a tím přejde vlastnické právo na nájemce

Mezi základní právní normy, které upravují leasing, patří zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v platném znění. Konkrétně v čtvrtém oddílu občanského zákoníku od § 2358, kde najdeme základní ustanovení o pachtu mezi poskytovatelem a nabyvatelem.

Hlavní výhodou leasingu je skutečnost, že podnikatel nemusí mít všechny vlastní peněžní prostředky v hodnotě pořizovací ceny majetku, protože splácí pouze leasingové splátky po sjednané období leasingu. Leasing účetně nepředstavuje zvýšení zadluženosti podniku, neboť o závazcích z leasingu se dle Českých standardů účtuje pouze v podrozvahové evidenci. Dalšími výhodami může být, že leasingové splátky jsou pro firmu plně uznatelným daňovým nákladem

Nicméně najdeme u této alternativy pořízení osobního automobilu i značné nevýhody. Jednou z hlavních může být, že podnikatel za osobní automobil zaplatí více než je kupní cena

vozidla. I když majetek po sjednanou dobu zůstává ve vlastnictví pronajimatele, přechází některá rizika na nájemce a často se vyžaduje platba pojištění nájemného nebo náklady spojené s opravami pronajatého majetku zejména u finančního leasingu. K dalším nevýhodám bývá řazena také obtížná vypověditelnost leasingové smlouvy ze strany nájemce, nebo že vlastnickým právem disponuje po celou dobu pronajimatel a tím si nemůže nájemce uplatnit daňově uznatelné náklady v podobě daňových odpisů najatého majetku. (Valouch, 2009)

Rozlišujeme několik druhů leasingů dle různých hledisek. Hlavním rozdílem pro rozlišení leasingu, je ujednání ve smlouvě týkající se ukončení leasingu, podle kterého rozlišujeme finanční leasing a operativní leasing.

A. Finanční leasing

Finanční leasing můžeme definovat jako finanční pronájem předmětu leasingu, kdy po skončení sjednané lhůty pronájmu dochází ke koupi najatého hmotného majetku. Finanční leasing se zpravidla považuje za dlouhodobější typ pronájmu, u něhož se doba pronájmů kryje ve většině případů s dobou ekonomické životnosti pronajatého majetku. V rámci finančního leasingu jsou obvykle pronajimatelem na nájemce přenášeny povinnosti spojené s údržbou, opravami a servisem vozidla. (Pikal, 2007)

U finančního leasingu se cenou placena nájemcem pronajimateli rozumí cena, která zahrnuje splátky pořizovací ceny majetku, leasingovou marži pronajimatele, a také ostatní náklady spojené s pronajatým majetkem, které jsou včetně leasingových splátek přesouvány na nájemce např. úroky z úvěru placené leasingovou společností. Celková hodnota leasingové ceny je součet jednotlivých leasingových splátek. U finančního leasingu se můžeme setkat s pojmem leasingový koeficient. Tento koeficient vyjadřuje, o kolik je vyšší leasingová cena pronajatého majetku oproti ceně pořizovací. V praxi se podnikatelé podle tohoto koeficientu často rozhodují, u jaké leasingové společnosti si majetek pořídí. (Valouch, 2012)

Příklad č. 3

Účetní jednota si pořídila osobní automobil na finanční leasing od leasingové společnosti LEASING s. r. o. Dle leasingové smlouvy je stanovena délka jejího trvání na 60 měsíců. Po dobu trvání bude nájemcem pravidelně měsíčně zapláceno 5 000 Kč nájemného. V prvním měsíci bude zaplácena záloha na koupi osobního automobilu ve výši 320 000 Kč a současně akontace 200 000 Kč. Účetní jednotka po skončení sjednané doby odkoupí osobní automobil za 3 000 Kč. Leasingová smlouva je uzavřena 18. 2. 2015. Osobní automobil byl předán obchodní společnosti 22. 2. 2020.

Schéma účtování finančního leasingu u nájemce je znázorněno pomocí Tab. 2.2.

Tab. 2.2 Schéma účtování finančního leasingu u nájemce

Č.	Doklad	Text účetního případu	Částka (Kč)	MD	D
1.	VBÚ	Uhrazena záloha na koupi automobilu	320 000	052	221
2.	VBÚ	Únor 2015 - Uhrazena první mimořádná splátka	200 000	381	221
3.	VÚD	Únor 2015 - Předpis pravidelné měsíční splátky	5 000	518	325
4.	VÚD	Únor 2015 - Předpis nákladů v rámci časového rozlišení první mimořádné splátky $200\,000 / 60 = 3\,334$ Kč	3 334	518	381
5.	VBÚ	Březen 2015 - Úhrada pravidelné měsíční splátky	5 000	321	221
Účetní operace spojené s předpisy nákladů v rámci zaúčtovaného měsíce a úhrady pravidelných měsíčních splátek se opakují 60krát. Poslední z nich se uskuteční v lednu 2020. V tomto měsíci rovněž dojde k odkupu od pronajímatele za 3 000 Kč.					
6.	VÚD	Leden 2020 - Předpis pravidelné měsíční splátky	5 000	518	325
7.	VÚD	Leden 2020 - Předpis nákladů v rámci časového rozlišení první mimořádné splátky	3 334	518	381
8.	VÚD	Předpis odkoupení automobilu po leasingu do vlastnictví	3 000	042	321
9.	VBÚ	Úhrada odkupní ceny a předepsané měsíční splátky	7 000	321	221
10.	VÚD	Zúčtování poskytnuté zálohy	320 000	042	052
11.	VÚD	Ukončení leasingu a zařazení předmětu do užívání	322 000	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

B. Operativní leasing

Operativní leasing můžeme považovat jako krátkodobý nebo střednědobý pronájem majetku na dobu určenou podle potřeb příjemce leasingu.

Po jeho ukončení sjednané doby leasingu je předmět leasingu vrácen zpět pronajímateli, který ho může opětovně pronajmout, proto je doba pronájmu majetku zpravidla kratší než životnost pronajímané věci což je doba jeho odpisování podle daňových předpisů.

Tento typ leasingu není v praxi tak běžný, protože na nájemce přechází pouze právo takový majetek používat, tím pádem nájemce veškeré manipulace s pronajatým majetkem musí konzultovat a nechat schválit u pronajímatele.

Pronajímatel je povinný se o pronajatou věc starat, aby byla provozuschopná, spadají na něj veškeré náklady údržby a opravy. Při poruše pronajímané věci, která brání užívání, poskytuje zpravidla pronajímatel nájemci náhradní věc podobných parametrů a hradí daně i poplatky spojené s vlastnictvím a provozem dané věci. Nebezpečí za škody a rizika jako může být investiční riziko, nese také leasingová společnost.

V případě operativního leasingu je pouze část pořizovací ceny splacena jedním nájemcem pomocí leasingových splátek, protože délka leasingové smlouvy je zpravidla kratší než ekonomická životnost pronajaté věci. Zbytek pořizovací ceny je pak splácen dalším nájemcem, kterému je věc pronajata dále.

Leasingové společnosti mají právo požadovat doklady nutné pro uzavření leasingové smlouvy. Příkladem těchto dokumentů mohou být výpis z bankovního účtu přehled o závazcích obchodní společnosti, kopie daňového přiznání, (Valouch, 2012).

Operativní leasing se využívá zejména u věcí, které podléhají prudkému technologickému rozvoji nebo módním trendům, za což můžeme považovat i osobní automobil. Tato forma nám tedy umožňuje pravidelnou obměnu věcí. Podnikatelé, i za cenu toho, že náklady budou mnohem vyšší, používají operativní leasing v případech, kdy nemají zájem o vlastnictví daného vozidla a nemají zájem se sami starat o údržbu vozidla, kterou na sebe přebírá leasingová společnost a udržuje automobil v provozuschopném stavu.

Příklad č. 4

Účetní jednotka, která je plátcem DPH, si pořídila osobní automobil na operativní leasing a uzavřela leasingovou smlouvu v lednu roku 2015 s obchodní společností LEASING, s.r.o. na 5 let v pololetních splátkách. Pořizovací cena osobního automobilu je 750 000 Kč. První pololetní leasingová splátka byla zaplácena předem na 6 měsíců v lednu roku 2015, druhá splátka bude zaplácena v červnu roku 2015, takto bude účetní jednotka pokračovat po celou dobu trvání leasingové smlouvy.

Schéma účtování operativního leasingu u nájemce je znázorněno pomocí Tab. 2.3.

Tab. 2.3 Schéma účtování operativního leasingu u nájemce

Č.	Doklad	Text účetního případu	Částka (Kč)	MD	D
1.	VBÚ	Úhrada nájemného na 1. pololetí 2015 DPH 21%	75 000 15 750	381 343	221 221
2.	ID	Zařazení vozidla do podrozvahové evidence	750 000	750	-
3.	ID	Rozpuštění nájemného leden 2015	12 500	518	381
4.	ID	Rozpuštění měsíční části leasingové splátky únor 2015	12 500	518	381
5.	ID	Rozpuštění měsíční části leasingové splátky březen 2015	12 500	518	381
6.	ID	Rozpuštění měsíční části leasingové splátky duben 2015	12 500	518	381
7.	ID	Rozpuštění měsíční části leasingové splátky květen 2015	12 500	518	381
8.	ID	Rozpuštění měsíční části leasingové splátky červen 2015	12 500	518	381
9.	FAP	Leasingová splátka na 2. Pololetí 2015 DPH 21%	75 000 15 750	381 343	321 321
10.	VBÚ	Úhrada leasingových splátek	90 750	321	221
Druhé pololetí					
11.	ID	Rozpuštění části leasingových splátek červenec – prosinec 2015, 6x	12 500	518	381
12.	FAP	Leasingová splátka na 1. Pololetí 2016 DPH 21%	75 000 15 750	381 343	321 321
13.	VBÚ	Úhrada leasingové splátky 2016	90 750	321	221

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.3 Pořízení automobilu na úvěr

Dalším z velmi častých způsobů pořízení majetku je pořízení na úvěr. Pokud podnikatel nemá dostatek vlastních zdrojů financování, může použít tento způsob. Podnikatel si může zvolit jeden ze dvou způsobů – podnikatelský úvěr nebo neúčelový hypoteční úvěr. Důležité pro podnikatele je porovnat zejména úrokovou sazbu, roční procentní sazbu nákladů (dále jen “RPSN”) a také poplatky spojené s úvěrem.

Jednou z největších výhod pro podnikatele je, že nemusí disponovat větším množstvím volných peněžních prostředků, právě ty mu obstará banka nebo jiná úvěrová bchodní společnost. Za jednu z dalších hlavních výhod pořízení na úvěr, lze považovat to, že majetek okamžitě nabývá majetek do svého vlastnictví a může s ním volně zacházet, včetně toho, že majetek se může daňově odepisovat. Tato výhoda je umocněna ještě dalším faktem a to daňovou uznatelností úroků z úvěru a půjček za podmínek podle § 24 odst. 2 písm.) ZDP.

Naopak za nevýhodu oproti koupi za hotové lze považovat vznik dalších nákladů, jako mohou být například placené úroky z úvěrů, poplatky spojené s vedením úvěrových účtů nebo

např. poplatky za vyřízení žádosti o úvěr. Tím, že se podnikatel zadluží, může tato skutečnost negativně působit na investory nebo obchodní partnery. (Valouch, 2012)

Příklad č. 5

Účetní jednotka si pořídila osobní automobil na úvěr, bankou ji byl poskytnut účelový úvěr na nákup osobního automobilu ve výši 665 500 Kč. Úvěr bude splácen formou rovnoměrných ročních splátek po dobu 5 let. Úrok z úvěru je 9 % p. a. Automobil byl zařazen do užívání 12. 1. 2015. Doprava osobního automobilu byla provedena neplátcem DPH ve výši 10 000 Kč.

Schéma účtování koupě automobilu na úvěr je znázorněno pomocí Tab. 2.4.

Tab. 2.4 Účtování koupě automobilu na úvěr

Č.	Doklad	Text účetního případu	Částka (Kč)	MD	D
1.	FAP	Pořízení automobilu – celkem	665 500	042	461
		Pořizovací cena	550 000		
		DPH 21%	115 500	343	461
2.	VPD	Doprava vozidla neplátcem DPH	10 000	042	211
3.	VÚD	Zařazení do majetku	675 500	022	042
4.	VBU	Splátka úvěru, úvěr je splácen formou rovnoměrných ročních splátek po dobu 5 let	135 100	261	221
5.	VBU	Úroky z úvěru 9% p. a.	60 795	562	221
6.	VUD	Roční splátka úvěru	135 100	461	261

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.4 Pořízení automobilu na splátky

Pokud prodávající nechce ihned vydat tak velké množství vlastních finančních prostředků, dohodne se s kupujícím, že cena pořizovaného vozidla nebude hrazena ihned při převzetí nýbrž postupně pomocí splátek. Prodávající sestaví kupujícímu splátkový kalendář, podle kterého řídí celý průběh splácení dané kupní ceny osobního automobilu. Vlastnické právo na věc respektive osobní automobil, přechází na kupujícího okamžikem převzetí anebo po uhrazení poslední sjednané splátky, podle toho, jak je ujednáno v kupní smlouvě. (Janoušek a kol., 2011)

Příklad č. 6

Účetní jednotka, si pořídila osobní automobil na splátky na základě smlouvy s výhradou vlastnictví. Přejednost vlastnictví na účetní jednotku nastane dnem, kdy si osobní automobil převezme. Pořizovací cena osobního automobilu je 455 000 Kč. Osobní automobil bude splácen v rovnoměrných měsíčních splátkách ve výši 11 250 Kč. Po úhradě 40 rovnoměrných měsíčních splátek, účetní jednotka odkoupí osobní automobil úhradou poslední splátky, ve zbývající výši sjednané ve smlouvě.

Schéma základních účetních operací v rámci koupě osobního automobilu na splátky je znázorněno v Tab. 2.5.

Tab. 2.5 Základní účetní operace v rámci pořízení osobního automobilu na splátky

Č.	Doklad	Text účetního případu	Částka (Kč)	MD	D
1.	VUD	Převod automobilu do majetku firmy, zařazení do užívání	455 000	022	479
2.	VBU	Úhrada měsíční splátky, automobil splacen ve 40 rovnoměrných měsíčních splátkách	11 250	479	221
Po dobu 40 měsíců se bude pravidelně účtovat o splácení a o odpisech. Po uhrazení 40 pravidelných splátkách, bude následovat odkup za zbývající část sjednané ceny.					
5.	VUD	Úhrada zbývající části sjednané ceny.	5 000	479	221

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.5 Pořízení osobního automobilu darem

Osobní automobil, který účetní jednotka obdrží darem, se do účetnictví firmy zaúčtuje a ocení reprodukční pořizovací cenou, což je cena, za kterou byl automobil pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Cena automobilu je tedy reálnou hodnotou majetku, která je snížena o případné opotřebení. Pokud není možná reprodukční cenu zjistit, musí být odhadnuta odborným znalcem.

Příklad č. 7

Účetní jednotka obdržela osobní automobil darem, cena odhadnutá znaleckým posudkem od odborného znalce je výši 135 000 Kč. Osobní automobil byl dopraven zaměstnancem firmy, náklady na přepravu automobilu činily 12 500 Kč.

Schéma základní účetní operace v rámci účtování osobního automobilu pořízeného darem jsou zobrazeny v Tab. 2.6.

Tab. 2.6 Základní účetní operace v rámci pořízení osobního automobilu darem

Č.	Doklad	Text účetního případu	Částka (Kč)	MD	D
1.	VÚD	Poskytnutý dar – osobní automobil	135 000	042	413
2.	VÚD	Náklady na přepravu osobního automobilu, kterou provede zaměstnanec firmy	12 500	042	622
3.	VÚD	Osobní automobil zařazen do užívání	155 000	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

2.4 Vyřazení osobní automobilu

Jelikož můžeme v dnešní době osobní automobil považovat za spotřební věc, ne vždy zůstává v obchodním majetku po celou dobu jeho ekonomické využitelnosti. Proto má účetní jednotka několik možností, vyřazení osobního automobilu. Toto vyřazení může probíhat různými způsoby a ne vždy jsou pro firmu zrovna šťastnými a obdrží za ně finanční hotovost.

Osobní automobil bývá vyřazován nejčastěji jedním z těchto důvodů:

- prodeje,
- přeřazení do osobního užívání,
- odcizení,
- likvidací
- darem aj.

Pokud si účetní jednotka bude chtít uplatnit DPH, odvíjí se to podle způsobu jakým je osobní automobil vyřazen z obchodního majetku firmy, také jestli byl uplatněný nárok na odpočet daně při koupi osobního automobilu. Pokud účetní jednotka splní zákonem stanovené podmínky je vyřazení vozidla klasifikováno jako zdanitelné plnění, které se považuje za uskutečněné dnem použití vozidla pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností, popřípadě dnem, ke kterému přechází vlastnické právo ke vkladu, pokud je vozidlo vyřazeno z majetku plátce z důvodu vkladu. Povinnost uplatnit daň z přidané hodnoty vzniká plátcí k datu uskutečnění zdanitelného plnění. V tomto případě bude základem daně pořizovací cena vozidla, za kterou by bylo možné pořídit vozidlo, příp. obdobné vozidlo, ke dni uskutečnění zdanitelného plnění. (Janoušek, 2011)

2.4.1 Vyřazení osobního automobilu prodejem

Jelikož má majitel vozu vlastnické právo k tomuto majetku, je oprávněn také vozidlo prodat. Tento prodej pro majitele automobilu je úplatným převodem, který se uskutečňuje na základě kupní smlouvy mezi prodávajícím a kupujícím. V kupní smlouvě se stanoví prodejní cena automobilu, na které se prodávající a kupující dohodnou. V případě, že prodejní cena není uvedena v kupní smlouvě má za následek, že prodávající má nárok na cenu obvyklou k datu prodeje.

Suma, kterou prodávající obdrží z prodeje vozidla, je součástí výnosů (příjmů) zahrnovaných do základu daně z příjmů. Tento příjem z prodeje je součástí základu daně z příjmů, kde do daňových výdajů (nákladů) zahrneme tyto výdaje např. výdaje na odborného znalce spojené s odhadem kupní ceny vozu, výdaje na uvedení vozidla do stavu, kdy se obě strany dohodnou, že je prodej realizovatelný, mytí vozidla, lakování atd. Pokud firma vyřadí osobní automobil před koncem zdanitelného období a nebyl ještě zcela odepsán, je odpis automobilu považován ve výši jedné poloviny ročního odpisu za daňový výdaj. Právo prodávajícího zahrnout zůstatkovou cenu do daňových nákladů je dáno § 24 odst. 2 písm. b) ZDP (Janoušek a kol., 2011).

Výpočet daňové zůstatkové ceny je dán § 29 odst. 2 ZDP jako:

Vzorec výpočtu daňové zůstatkové ceny (2.1):

$$ZC = VC - O, \quad (2.1)$$

kde ZC - daňová zůstatková cena, VC - vstupní cena, O - odpisy jsou pro stanovení tohoto výpočtu míněny v plné výši, jak byla vypočtena.

Účetní zůstatková cena se zachytí na vrubu účtu *541 – zůstatková cena prodaného majetku*.

Příklad č. 8

Účetní jednotka prodala osobní automobil, který měla ve vlastnictví v ceně 151 250 Kč. Následně bylo provedeno doúčtování zůstatkové ceny a vyřazení osobního automobilu z evidence firmy. Pořizovací cena osobního automobilu byla 320 000 Kč.

Schéma základních účetních operací v rámci účtování osobního automobilu vyřazeného z firmy prodejem jsou zobrazeny v Tab. 2.7.

Tab. 2.7 Základní účetní operace v rámci vyřazení osobního automobilu z majetku firmy prodejem

Č.	Doklad	Text účetního případu	Částka (Kč)	MD	D
1.	FAV	Prodej osobního automobilu – celkem	151 250	311	641
		Prodejní cena	125 000		
		DPH 21%	26 250	311	343
2.	VÚD	Doúčtování zůstatkové ceny (vstupní cena je 320 000 Kč, oprávky činí 244 800 Kč)	75 200	541	082
3.	VÚD	Vyřazení osobního automobilu z obchodního majetku firmy	320 000	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

2.4.2 Přeřazení osobního automobilu do osobního vlastnictví

Majitel vozu se může kdykoliv rozhodnout, že osobní automobil zahrnutý do svého obchodního majetku kdykoli přeřadit do svého osobního užívání. Z daňového hlediska nemá tato transakce žádný vliv jediný daňový výdaj, který si může účetní jednotka uplatnit a bude spojen s vyřazením vozidla, jsou odpisy. Tento odpis si může účetní jednotka uplatnit ve výši jedné poloviny ročního odpisu, pokud byl automobil zahrnut v obchodním majetku na počátku zdaňovacího období, není ještě zcela odepsán a k převedení došlo před koncem zdaňovacího období.

Pokud by se podnikatel rozhodl o prodeji osobního automobilu po převedení do osobního vlastnictví, nastávají dvě varianty. Podle § 10 odst. 1 písm. b) ZDP prodá-li podnikatel vozidlo do 5 let od data vyřazení z obchodního majetku, jde o příjem zdanitelný. Podle § 4 odst. 1 písm. c) ZDP následuje-li prodej po 5 letech, je příjem z prodeje od daně z příjmů osvobozen. Rozhodným dnem, od něhož uvedená lhůta běží, je podle odst. 4 ZDP den uvedený na inventární kartě jako den vyřazení z obchodního majetku podnikatele, (Janoušek a kol., 2011).

2.4.3 Vyřazení osobního automobilu likvidací

K likvidaci osobního automobilu může dojít například z důvodu dopravní nehody, opotřebení provozem nebo v důsledku živelní pohromy.

Pokud nastane situace a osobní automobil musí být vyřazen likvidací, jsou rozhodující důvody, které způsobily likvidaci vozidla pro uplatnění daně. Je vhodné sepsat likvidační protokol, který příslušnému správci daně prokáže důvody likvidace. V likvidačním protokolu totiž sepíšeme podstatné náležitosti jako identifikační znaky automobilu, důvody likvidace,

den a způsob jakým došlo k likvidaci a uvedené skutečnosti je vhodné doložit např. fotodokumentací. Pokud došlo k nehodě, u níž výše škody přesahuje 100 000 Kč nebo došlo ke zranění nebo usmrcení osob, jsou účastníci nehody podle § 47 odst. 4 zákona o provozu na silničních komunikacích povinni neprodleně ohlásit policii České Republiky. Účetní jednotka dále podá návrh na vyřazení automobilu z registru. Po vyřazení z registru a také z obchodního majetku může majitel automobilu uplatnit zůstatkovou cenu do daňově uznatelných výdajů v rámci ZDP do výše náhrady škody, případnou výši škody, která vznikla jiné osobě, výdaje na odtažení vaku automobilu z místa nehody, a také úhradu výdajů firmě na provedení likvidace vozidla. Za příjem se bude považovat přiznaná částka náhrady od pojišťovny, prodej šrotu z automobilu nebo náhrada od osoby, která nehodu způsobila.

Pokud osobní automobil nelze dále opravit, jeho oprava by byla finančně náročná nebo vyšší než zůstatková cena automobilu ani nelze vozidlo prodat, nastává situace, kdy je nutno automobil z důvodu opotřebení zlikvidovat. Majitel osobního automobilu na základě těchto skutečností požádá obecní úřad o vyřazení vozidla z registru silničních vozidel. Po tomto vyřazení se uskuteční rovněž vyřazení z účetnictví případně daňové evidence. Do daňových výdajů může účetní jednotka zahrnout daňovou zůstatkovou cenu osobního automobilu v plné výši, pokud nějaká je. Za příjem bude považována částka za šrot, případně z prodeje náhradních dílů.

Jedním z dalších důvodů pro vyřazení je likvidace v důsledku živelné pohromy. Za živelnou pohromou se považuje nezaviněný požár, vichřice se silou větru nad 75 km, blesk, výbuch, záplavy, krupobití, sesuvy půdy, skalní zřícení nezaviněné průmyslovou nebo stavební činností, zřícení lavin a také zemětřesení nad 4. stupeň RichtEROVY škály. V tomto případě lze do daňových výdajů uplatnit celou daňovou zůstatkovou cenu. Způsobená škoda musí být podložena posudkem, který vydá pojišťovna nebo odborný znalec. Tuto škodu lze považovat za daňový výdaj. Pokud účetní jednotka obdrží náhradu škody od pojišťovny, je tento příjem zdaňován.

Účetní jednotka si vyřazení likvidovaného automobilu v důsledku opotřebení zaúčtuje pouze na stranu Má dáti účtu 082 – Oprávky a na stranu Dal účtu 022 – Samostatné movité věci. Při vyřazení v důsledku škody či autonehody se musí nejprve „doúčtovat“ zůstatková cena pomocí účtu 582 – Škody a souvztažně Na vrub účtu 082 – Oprávky. Následně probíhá vyřazení automobilu v pořizovací ceně, které se účtuje Ve prospěch účtu 082 souvztažně s účtem 022. Pokud má účetní jednotka nárok na náhradu škody od pojišťovny, pak na účtu 378 zachytíme pohledávku za pojišťovnou a současně na účtu 648 zachytíme výnos, který náhradou vznikl, (Janoušek a kol., 2011).

2.4.4 Odcizení automobilu

Pokud je osobní automobil odcizen, musí majitel vozidla oznámit krádež policii České republiky a do dvou měsíců se nezjistí, kdo byl pachatelem krádeže, vystaví policie potvrzení, na základě kterého může být vozidlo vyřazeno z obchodního majetku a z registru vozidel.

Skutečnost, že vozidlo bylo odcizeno, je vlastník vozidla povinen oznámit do 10 pracovních dnů také registračnímu místu, kde po vydání potvrzení vlastník vozidla odevzdá osvědčení o registraci a technický průkaz automobilu. Krádež automobilu se také nahlásí pojišťovně, a pojištěný jim vrátí doklad o pojištění odpovědnosti a zelenou kartu.

V případě, že majitel automobilu přeřadil vozidlo před odcizením do osobního užívání, je přijatá náhrada od pojišťovny v rámci daně z příjmu osvobozena. Daňový výdaj představuje zůstatková cena vozidla, případně pořizovací cena vozidla, pokud ke krádeži a vystavení potvrzení od policie došlo do 1 roku od pořízení. Pokud policie vydala potvrzení do konce zdaňovacího období, lze jako daňový výdaj uplatnit také odpis ve výši jedné poloviny ročního odpisu. Pokud bylo potvrzení vydáno až po skončení zdaňovacího období, daňovým výdajem v období odcizení je roční odpis. V období následujícím si může vlastník daňově uplatnit poloviční odpis. Příjmem pro majitele vozidla bude případná náhrada od pojišťovny.

3 Osobní automobil z daňového pohledu

Pro účetní jednotku bude stěžením a hlavním pramenem, z kterého bude vycházet ohledně daňového hlediska § 26/2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění (dále ZDP), kde jsou hmotným majetkem myšleny samostatné movité věci, příp. soubory movitých věcí, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok, proto zde zařadíme i osobní automobil.

Hmotným majetkem podle tohoto zákona se osobní automobil dle § 26/10 ZDP stává okamžikem uvedení do stavu způsobilého obvyklému užívání, kterým se rozumí jeho dokončení a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání.

Vstupní cenu majetku, neboli jeho ocenění k okamžiku, kdy je osobní automobil pořízen účetní jednotkou, upravuje také zákon o dani z příjmů. U osobního automobilu vstupní cenou je jedna z možností:

- pořizovací cena, pokud je vozidlo pořízeno úplatně. Do této ceny patří jak tzv. cena pořízení, tak výdaje související s pořízením,
- reprodukční pořizovací cena, která je zjištěná podle zvláštního právního předpisu o oceňování majetku.

Pro účely DPH je osobní automobil definován v § 4/3/f zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění (dále ZDPH) jako dopravní prostředek, který má v technickém osvědčení nebo technickém průkazu zapsanou kategorii M1 nebo M1G. Pokud tento zápis kategorie chybí, vymezuje se zvláštním právním předpisem.

3.1 Odpisy osobního automobilu

Jelikož osobní automobil není dokonalý a během svého užívání se opotřebovává jak fyzicky, kdy v důsledku používání se majetek opotřebovává a ztrácí svou hodnotu tak i morálně, kdy majetek zaostává za technickým pokrokem a tím majetek ztrácí svou hodnotu. Účetní jednotka tak toto opotřebení musí zachytit i ve svém účetnictví.

K tomuto nám právě slouží odpisy, které amortizaci vozidla vyjadřují a trvale snižují hodnotu vozidla. Pro věrné a poctové zobrazení rozvahy nám slouží oprávky. Zde se však nastává problém mezi účetnictvím s daňovými aspekty. Odpisy na základě toho dělíme na účetní a daňové. Účetní odpisy nám mají vyjadřovat reálné opotřebení majetku, a proto je

jejich způsob výpočtu zcela v kompetenci účetní jednotky. Daňové odpisy, jejichž výše se uznává při výpočtu daně z příjmů, naopak neberou v potaz specifické podmínky daného podniku. Díky tomu nastává situace, kdy výše účetních a daňových odpisů bývá shodná jen zřídka. Velkou pozornost je tím pádem nutná věnovat výpočtu odpisů, protože částka odpisů ovlivňuje jednak náklady a tím i hospodářský výsledek. Při porovnání účetních a daňových odpisů můžou nastat dvě základní situace a to:

- účetní odpisy > daňové odpisy, pak tento rozdíl položkou, která zvyšuje základ daně z příjmů, nebo
- účetní odpisy < daňové odpisy, pak je tento rozdíl položkou, která snižuje základ daně z příjmů.

Majitel vozidla, který vede účetnictví, může začít s odpisováním osobního automobilu nebo jeho technického zhodnocení až po jeho uvedení do stavu způsobilého obvyklému užívání, čímž je dle § 26/10 ZDP míněno jeho dokončení a splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání. Dlouhodobý majetek se odpisuje nejvýše do ceny, za jakou byl majetek pořízen, což znamená že, součet uplatněných odpisů nesmí být vyšší než pořizovací cena.

3.1.1 Účetní odpisy

Účetní jednotka si sama stanoví účetní odpisy na základě odpisového plánu pro potřeby co nejreálnějšího vyjádření nákladů na straně jedné a ocenění majetku na straně druhé. Účetní odpisy zohledňují skutečnou dobu životnosti majetku a jeho případnou zůstatkovou cenu. Na základě výsledků inventarizace, může účetní jednotka prodloužit nebo zkrátit dobu odepisování. Způsob výpočtu odpisů a provádění musí být v souladu s fyzickým a morálním opotřebením majetku. Sazby účetních odpisů si stanovuje účetní jednotka sama např. podle doby upotřebitelnosti nebo ve vztahu k výkonům.

Účetní odpis osobního automobilu bude účtován jako zvýšení nákladů na účtu 551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a souvztažně na účet 082 – Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí. Na účtu 082 se kumulují jednotlivé měsíční odpisy až do výše vstupní ceny majetku. Poté dochází k vynulování účtu, zaúčtováním celkové částky oprávek proti účtu 022.

Účetní odpisy se počítají za jednotlivé kalendářní měsíce, ne za celé roky. A jsou zaokrouhlovány na celé koruny nahoru.

Mezi nejznámějšími způsoby výpočtu účetních odpisů, které můžeme použít pro odepisování osobního automobilu jsou:

- **rovnoměrné (časové) odpisy**, které vypočítáme jako podíl vstupní ceny a doby životnosti majetku
- **výkonové odpisy**, které stanovíme podle předpokládaného množství ujetých kilometrů. Tyto odpisy vychází z předem stanovené výše výkonů. Pro výpočet účetních odpisů osobního automobilu je tato metoda nejvhodnější, protože lépe vystihuje skutečné opotřebení osobního automobilu na rozdíl od časových odpisů.
-

Výpočet účetních rovnoměrných (časových) odpisů ceny se stanovuje pomocí vzorců (3.1), (3.2).

$$\text{Roční odpisová sazba (ROS)} = \frac{100}{\text{doba použitelnosti}} \quad (3.1)$$

$$\text{Roční odpis} = \frac{\text{vstupní cena}}{100} \cdot \text{ROS} \quad (3.2)$$

Jelikož účetní jednotka musí počítat a účtovat účetní odpisy každý měsíc, při pořízení osobního automobilu, se odpisy počítají a účtují od následujícího měsíce po měsíci, ve kterém byl pořízen. Při vyřazení majetku se účetní odpisy počítají a účtují včetně měsíce vyřazení.

Výpočet účetních výkonových odpisů ceny se stanovuje pomocí vzorců (3.3), (3.4) takto.

$$\text{Odpis na jednotku výkonu} = \frac{\text{Vstupní cena}}{\text{Výkon za celou dobu upotřebitelnosti}} \quad (3.3)$$

$$\text{Roční odpis} = \text{Výkon v daném roce} \cdot \text{odpis na jednotku výkonu} \quad (3.4)$$

Účetní jednotka v jednotlivých obdobích vypočítá odpisy tak, že skutečný počet ujetých kilometrů se násobí podílem pořizovací ceny na předpokládaný počet kilometrů. Při odepisování majetku podle výkonu si nejdříve určíme výkon za celou dobu upotřebitelnosti

dlouhodobého majetku. Poté si stanoví odpisy na jednotku výkonu a nakonec vypočte roční odpis.

3.1.2 Daňové odpisy

Daňové odpisy dlouhodobého majetku vycházejí ze zákona o daních z příjmů. Tento daňový zákon nám stanoví pravidla pro výpočet odpisů, které může účetní jednotka uplatnit jako daňově uznatelný náklad. Daňové odpisy lze u osobního automobilu uplatnit na konci účetního období, pokud je automobil zařazen do obchodního majetku. Poplatník má právo, nikoli povinnost uplatnit v daném účetním období daňové odpisy majetku, z čehož vyplývá, že odpisování lze přerušit (to platí pouze pro daňové odpisy).

Zákon o daních z příjmů vymezuje 6 odpisových skupin, do kterých je dlouhodobý majetek rozdělen. Osobní automobil se nachází v 2. odpisové skupině (položka 2-81, Dvoustopá motorová vozidla osobní). Zákon o daních z příjmů nám také určuje pro každou odpisovou skupinu dobu, po kterou se majetek do ní zařazený odepisuje (§ 30), a také nám stanoví roční odpisové sazby a koeficienty pro jednotlivé skupiny (§ 31 a § 32).

Účetní jednotka může také uplatnit odpisy technického zhodnocení automobilu, za podmínek, že je o něm účtováno samostatně, přesáhlo hranici pro zařazení do DHM a nezvyšuje zůstatkovou či vstupní cenu vozidla.

Účetní jednotka si může zvolit způsob výpočtu daňových odpisů. Má na výběr mezi zrychleným a rovnoměrným způsobem výpočtu odpisů.

V případě, že zvolí rovnoměrné odpisování, je každé odpisové skupině přiřazena roční odpisová sazba podle § 31 ZDP jak v prvním roce, tak v dalších letech. Roční odpisy jsou po celou dobu odpisování stejné až na prvního roku odpisování.

Pokud účetní jednotka zvolí zrychlené odpisování, nedochází ke zkrácení doby odpisování, ta zůstává stejná jako u rovnoměrného odepisování, ale na začátku při prvním odpisu zahrnujeme do výdajů vyšší částku, ke konci odpisování naopak nižší částky. Ve srovnání s rovnoměrným odpisováním, základem pro výpočet zrychlených odpisů jsou takzvané koeficienty, které jsou přiřazeny jednotlivým odpisovým skupinám pro první rok a další roky podle § 32 zákona o dani z příjmu.

Schéma odpisových skupin a počet let po, které se odepisují, najdeme v Tab. 3.1.

Tab. 3.1 Odpisové skupiny a počet let po, které se odepisuje

Odpisová skupina	Doba odpisování
1.	3 roky
2.	5 let
3.	10 let
4.	20 let
5.	30 let
6.	50 let

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet daňových rovnoměrných odpisů se stanovuje pomocí vzorců (3.5) takto.

$$\text{Roční odpis} = \frac{\text{Vstupní cena}}{100} \cdot \text{ROS} , \quad (3.5)$$

kde ROS je roční odpisová sazba.

Schéma ročních odpisových sazeb pro rok 2015 jsou zobrazeny v Tab. 3.2.

Tab. 3.2 Roční odpisové sazby rovnoměrných odpisů v roce 2015

Odpisová skupina	V 1. roce odpisování	V dalších letech	Pro zvýšenou vstupní cenu
1.	20	40	33,3
2.	11	22,25	20
3.	5,5	10,5	10
4.	2,15	5,15	5,0
5.	1,4	3,4	3,4
6.	1,02	2,02	2

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet daňových zrychlených odpisů se stanovuje pomocí vzorců (3.6), (3.7) takto.

$$\text{Roční odpis v prvním roce} = \frac{\text{Vstupní cena}}{\text{koeficient v prvním roce}} \quad (3.6)$$

$$\text{Roční odpis v dalších letech} = \frac{2 \cdot \text{zůstatková cena}}{k-n} , \quad (3.7)$$

kde k je koeficient v dalších letech a n počet let dosavadního odepisování.

Schéma ročních odpisových koeficientů za rok 2015 je zobrazeno v Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Roční odpisové koeficienty zrychlených odpisů v roce 2015

Odpisová skupina	V 1. roce odpisování	V dalších letech	Pro zvýšenou vstupní cenu
1.	3	4	3
2.	5	6	5
3.	10	11	10
4.	20	21	20
5.	30	31	30
6.	50	51	50

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.3 Mimořádné odpisy

Majitel osobního automobilu má možnost uplatnit mimořádné odpisy, v rámci protikrizového balíčku a to u hmotného majetku, který je zařazený do druhé odpisové skupiny, a který je pořízen v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010.

Poplatník, který je prvním vlastníkem majetku, může tento majetek odepsat bez přerušení do 100 % vstupní ceny za 24 měsíců, přitom za prvních 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 60 % pořizovací ceny hmotného majetku a za dalších bezprostředně následujících 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 40 % pořizovací ceny majetku.

Poplatník má povinnost zahájit odpisování počínaje následujícím měsícem po dni, v němž byly splněny podmínky pro odpisování. Tyto odpisy se počítají s přesností na celé měsíce a zaokrouhlují se na celé koruny nahoru.

3.1.4 Možnost zvýšeného odpisu v prvním roce

Zákon daně z příjmu umožňuje zvýšit odpis v prvním roce odpisování u vybraných druhů majetku o 10 %, 15 % a 20 % vstupní ceny, v dalších letech se pak částky odpisů naopak sníží. Tato možnost je možná uplatnit jak u rovnoměrného i zrychleného odpisování, pouze však jen u dlouhodobého hmotného majetku zařazeného v odpisových skupinách 1 a 3, za podmínky, že je účetní jednotka prvním vlastníkem. Zvýšený odpis bohužel nelze uplatnit u osobních automobilů.

3.2 Technické zhodnocení

Podle § 33/1 ZDP rozumíme technickým zhodnocením výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku pokud převýšili hranici jednotlivého majetku. Pro stanovení hranice technického zhodnocení u hmotného majetku je hranice ocenění samotného majetku. Účetní jednotka si může stanovit limit ocenění dlouhodobého majetku shodný se zákonem o daních z příjmů, tedy 40 000 Kč. Pokud tak učiní, limit pro technické zhodnocení bude shodný s limitem pro ocenění dlouhodobého majetku, tedy 40 000 Kč. Účetní a daňové odpisy se nebudou v tomto případě lišit. Pokud si účetní jednotka určí nižší účetní limit (než 40 tis.) pro zařazení do majetku, bude také limit pro technické zhodnocení nižší. Účetní odpisy pak budou nižší než odpisy daňové. Náklady, které jsou spojené s obnovou původních vlastností automobilu, se nepovažují za technické zhodnocení.

Za technické zhodnocení se považují i uvedené výdaje nepřesahující stanovenou částku, pokud je poplatník na základě svého rozhodnutí neuplatní jako daňově účinný výdaj (náklad) podle § 24 zákona o daních z příjmů.

Rekonstrukcí se dle § 33/2 zákona o dani z příjmů, rozumí zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo jeho technických parametrů.

Modernizací se dle § 33/3 zákona o dani z příjmů, rozumí rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku.

Obecně můžeme říct, že se v podstatě jedná o výdaje, které jsou účetní jednotkou vynaloženy na modernizaci majetku či samotného zachování majetku. Proto je velmi důležité od sebe rozlišit co je technickým zhodnocením a opravou či údržbou majetku.

Na rozdíl od rekonstrukce a modernizace za údržbu považujeme preventivní činnost, která se provádí za účelem předcházení poruch a škod, které mohou nastat po dobu používání majetku.

Za opravu považujeme činnost, která je účelně prováděna k odstranění opotřebení či poškození, které po dobu používání nastalo. Oprava má za cíl uvést majetek do stejného stavu než porucha nastala nebo do provozuschopného stavu, kdy majetek může být znovu využíván. Použití jiných než dosud používaných materiálů, dílů, součástí nebo technologií, se může také považovat za opravu automobilu, nesmí tím však dojít k technickému zhodnocení.

Dle § 25/1/p zákona o dani z příjmů není technické zhodnocení pro účetní jednotku daňově uznatelným nákladem. Účetní jednotka má možnost ho zahrnout postupně do základu daně z příjmů, a to ve formě odpisů, ale pouze za podmínky, že je daný osobní automobil

zařazen do obchodního majetku firmy. Pokud automobil není zařazen v obchodním majetku nelze do daňových nákladů zahrnout technické zhodnocení ani formou odpisů. (Brabcová 2002)

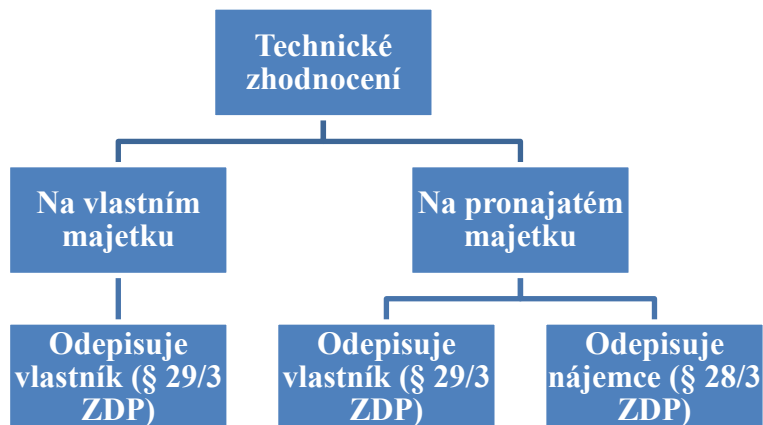
Pokud má účetní jednotka osobní automobil pronajatý a tím pádem není v jeho osobním vlastnictví, může také na tomto vozidle provádět technické zhodnocení. Nájemce, který financuje osobní automobil pomocí operativního leasingu, může technické zhodnocení odpisovat, pouze pokud dodrží podmínky stanovené zákonem o dani z příjmů.

Dle Janouška (2011, s. 202) “Ve smyslu ustanovení § 28 odst. 3 ZDP jde o současné splnění těchto podmínek:

- *technické zhodnocení hradí nájemce,*
- *souhlas vlastníka (pronajímatele) s odpisováním nájemcem je uveden v písemné smlouvě, tj. ve smlouvě o pronájmu nebo v samostatné smlouvě,*
- *vstupní cena není u vlastníka vozidla, z titulu takového technického zhodnocení, zvýšena.“*

Druhy možnosti odpisování technického zhodnocení uvádí schéma na Obr. 3.1.

Obr. 3.1 Možnosti odpisování technického zhodnocení

Zdroj: (Brabcová, 2002, s. 25)

3.3 Silniční daň

Silniční daň upravuje zákon č. 16/1993 Sb. Je to daň přímá, kterou vybírá stát za všechna motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou využívána k podnikání nebo jiné samostatně výdělečné činnosti a jsou registrována v České republice a zde se taky používají. Vozidla s váhou nad 3,5 tuny musí platit silniční daň automaticky.

Poplatníkem i plátcem daně jsou osoby jak fyzické tak právnické, zapsané v technickém průkazu vozidla. Také zaměstnavatel, který vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití vlastního osobního automobilu.

Sazby daně u osobního automobilu jsou odvozeny od zdvihového objemu motoru vozidla. U nákladních automobilů pak závisí na hmotnosti celého vozidla a počtu náprav.

Předmětem silniční daně jsou osobní automobily, které jsou podle § 2 odst. 1 zákona o dani silniční registrována a provozována a používána na území České republiky. Tyto automobily se zaregistrují do registru silničních vozidel a je jim přidělena státní poznávací značka (dále jen "SPZ").

Tab. 3.4 ukazuje sazby daně osobních automobilu platné v roce 2015 podle zdvihového objemu motoru.

Tab. 3.4 Sazby daně osobních automobilů podle zdvihového objemu motoru

Zdvihový objem motoru	Sazba daně
do 800 cm ³	1 200 Kč
nad 800 cm ³ do 1 250 cm ³	1 800 Kč
nad 1 250 cm ³ do 1 500 cm ³	2 400 Kč
nad 1 500 cm ³ do 2 000 cm ³	3 000 Kč
nad 2 000 cm ³ do 3 000 cm ³	3 600 Kč
nad 3 000 cm ³	4 200 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že je poplatníkem zaměstnavatel, který vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití vlastního osobního automobilu, platí 25 Kč za každý den použití automobilu, pokud je tato varianta pro zaměstnavatele výhodnější.

Poplatník také může využít snížení sazby daně. Sazba se snižuje podle data první registrace vozidla, uvedeném v technickém průkazu. Po dobu 36 kalendářních měsíců od data první registrace se sazba snižuje o 48 %, po následujících 36 měsících se sazba snižuje o 40 % a po dobu dalších 36 měsíců se sazba snižuje o 25 %. Poté končí možnost snížení sazby daně. Naopak u vozidel registrovaných v České republice do 31. prosince 1989 se sazba daně zvyšuje o 25 %.

Od daně mohou být osvobozena například vozidla diplomatických misí a konzulárních úřadů, vozidla zabezpečující linkovou osobní vnitrostátní přepravu nebo vozidla na elektrický nebo hybridní pohon.

Zdaňovacím obdobím u daně silniční je kalendářní rok. Pokud vznikne poplatníkovi daňová povinnost, platí se zálohy na daň, které jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. Zálohy vypočteme jako 1/12 příslušné roční sazby daně za každý kalendářní měsíc.

Majitel vozidla je povinen do konce ledna následujícího roku podat daňové přiznání.

Daňový kalendář pro silniční daň na rok

31. 1. 2015 – daňové přiznání a daň za rok 2014

15. 4. 2015 – termín splatnosti zálohy na daň silniční za I. čtvrtletí 2015

15. 7. 2015 – termín splatnosti zálohy na daň silniční za II. čtvrtletí 2015

15. 10. 2015 – termín splatnosti zálohy na daň silniční za III. čtvrtletí 2015

15. 12. 2015 – termín splatnosti zálohy na daň silniční za měsíc říjen a listopad 2015

3.4 Výdaje na PHM

Účetní jednotka je povinna vést evidenci jízd u každého vozidla, které vlastní a to do knihy jízd, kterou musí mít otevřenou pro každý svůj osobní automobil a právě zde doloží záměr jízdy. Toto je rozhodující pro to, aby si účetní jednotka mohla uplatnit daňové výdaje na pohonné hmoty. Účetní jednotka tím prokáže, že cesta byla provedena pro účely dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů podle § 24 odst. 1 ZDP. Hlavním faktorem pro výši výdajů je cena pohonných hmot, doložená spotřeba osobního automobilu a počet ujetých kilometrů za uskutečněnou cestu.

Zaměstnanec může osobní automobil používat pouze pro pracovní účely ale také pro své soukromé cesty.

Pokud je osobní automobil používám pouze k výkonu práce nebo v souvislosti s výkonem práce, jsou daňově uznatelným výdajem zaměstnavatele skutečně vynaložené výdaje na spotřebované PHM, které byly u automobilu spotřebovány k dosažení, zajištění a udržení příjmů zaměstnavatele. Tyto výdaje si účetní jednotka zaúčtuje přímo do spotřeby na účet 501 – *Spotřeba materiálu*.

Pokud zaměstnanec používá osobní automobil také pro své soukromé účely, může si zaměstnavatel uplatnit do daňových výdajů pouze poměrnou část pohonných hmot, která se vztahuje k výkonu práce nebo souvislosti s výkonem práce za účelem dosažení, zajištění a udržení příjmů zaměstnavatele. Jedním z řešení této situace pro zaměstnavatele může být odlišení placení pohonných hmot, kdy je zaměstnanci přidělena karta od firemní čerpací

stanice nebo CCS karta, kterou platí pouze firemní nákupy pohonných hmot. Účetní jednotka si nákupy pohonných hmot zaúčtuje také do spotřeby, ale může například použít analytické účty. 501 – Spotřeba materiálu 501/1 – Spotřeba materiálu firemní pohonné hmoty a 501/2 – Spotřeba materiálu soukromé pohonné hmoty. (Janoušek a kol., 2011)

Pro výpočet základní náhrady za pohonné hmoty se vypočte podle vzorce (3.8) takto.

$$ZN = S \cdot km, \quad (3.8)$$

kde S je sazba základní náhrady, kterou stanovil zákoník práce pro daný rok, km počet ujetých kilometrů zaměstnancem.

Pro výpočet náhrady za spotřebované pohonné hmoty se vypočte podle vzorce (3.9) takto.

$$PHM = \frac{S \cdot km \cdot C}{100}, \quad (3.9)$$

kde S – spotřeba pohonných hmot v litrech na 100 kilometru, kterou zjistíme v technickém průkazu vozidla, Km – počet ujetých kilometrů zaměstnancem a C – cena pohonných hmot za jeden litr na sto kilometrů.

3.5 Paušální výdaj

Paušální výdaj je možná pro podnikatele uplatnit na automobil od 1. ledna 2010. Tyto výdaje se týkají jak FO tak PO za podmínek stanovených v § 25 odst. 1 písm. zp) ZDP. Pokud se účetní jednotka rozhodne, že nebude uplatňovat skutečné náklady na dopravu z jakéhokoliv důvodu, například, že se ji nevyplatí nebo nechce vézt tolik administrativy okolo osobního automobilu je paušál výdaj je pro ni lepší variantou. Může si uplatnit jako daňově uznatelný náklad částku nejvýše 5000 Kč, za každý osobní automobil na jeden kalendářní měsíc ve zdaňovacím období.

Pokud je osobní automobil využíván pouze z části na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů jak zaměstnavatelem, tak zaměstnancem a je na něj uplatňován paušální výdaj na dopravu musí účetní jednotka uplatnit pouze část paušálního výdaje ve výši 80 % z plně částky 5 000 Kč, takže si uplatní maximální částku v hodnotě 4 000 Kč. Toto se bude

týkat také odpisů u osobního automobilu, kdy pouze 80% odpisu bude patřit do daňově uznatelných nákladů.

Účetní jednotka může paušální výdaj na dopravu uplatnit nejvýše na tři vlastní silniční motorová vozidla a nezáleží na tom, jestli jsou nebo nejsou zahrnuta do obchodního majetku poplatníka nebo je má v nájmu.

Pokud se účetní jednotka rozhodně pro uplatňování paušálních výdajů na dopravu u osobního automobilu, nesmí ho během daného zdaňovacího období měnit. Pokud pořizujeme nebo vyřazujeme osobní automobil, v daném měsíci si účetní jednotka může uplatnit do daňově uznatelných nákladů poměrnou část paušálního výdaje na dopravu. (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů)

Hlavní výhodou paušálních výdajů na dopravu je každopádně snížení administrativních povinností pro podnikatele o vedení knihy jízd a evidování každé cesty a tím si ušetří spoustu času, ale ne každému podnikateli právě tato možnost přijde výhodnější, pokud má podnikatel například více než tři osobní automobily, musí stejně nadále uplatňovat skutečné výdaje. Také pro většinu podnikatelů je žádoucí mít přehled o cestách svých zaměstnanců, takže nadále povedou knihy jízd.

3.6 Cestovní náhrady

U značné části zaměstnanců, je už jakým si standardem mít svůj pracovní osobní automobil. A u zaměstnavatelů je stále více žádoucím jevem, aby zaměstnanci jezdili na pracovní cesty a tím dostali svým povinnostem vůči zákazníkům, obchodním partnerům, věřitelům, dodavatelům, apod. V okamžiku, kdy je zaměstnanec vyslán zaměstnavatelem na pracovní cestu vzniká zaměstnavateli celá řada povinností.

Podle zákoníku práce cestovními výdaji za zaměstnanci náleží cestovní náhrady, které mohou vzniknout při:

- pracovní cestě (§ 42),
- cestě mimo pravidelné pracoviště,
- mimořádné cestě v souvislosti s výkonem práce mimo rozvrh směn v místě výkonu práce nebo pravidelného pracoviště,
- přeložení (§ 43),
- dočasné přidělení (§ 43a),
- přijetí do zaměstnání v pracovním poměru,

- výkonu práce v zahraničí.

Pracovní cestou se rozumí vyslání zaměstnance zaměstnavatelem k výkonu své práce mimo sjednané místo výkonu práce v pracovní smlouvě, které je časově omezeno.

Zahraněční pracovní cestou se rozumí pracovní cesta konaná mimo území České republiky. Rozhodnou dobou pro vznik práva zaměstnance na náhradu cestovních výdajů v cizí měně je doba přechodu státní hranice České republiky, kterou oznámí zaměstnanec zaměstnavateli, nebo doba odletu z České republiky a příletu do České republiky při letecké přepravě.

Aby mohl být zaměstnanec vyslán na pracovní cestu platí, že dobu a místo nástupu na pracovní cestu, také místo plnění pracovních úkolů, způsob dopravy a ubytování, datum a místo ukončení pracovní cesty určuje předem písemně zaměstnavatel a zaměstnanec se dle těchto předpisů musí řídit. Všechny tyto skutečnosti se sepíší v tiskopise cestovní příkaz.

Při zjišťování cestovních náhrad se vychází z druhu vozidla ale také cena pohonných hmot je klíčovým prvkem.

Zaměstnavatel je povinen zaměstnanci v okamžiku jeho vyslání na pracovní cestu povinen uhradit cestovní náhrady podle § 156 zákoníku práce a to:

- jízdních výdajů,
- jízdních výdajů k návštěvě člena rodiny,
- výdajů za ubytování,
- zvýšených stravovacích výdajů (dále jen "stravné"),
- nutných vedlejších výdajů.

Pro rok 2015 sazba základní náhrady za 1 km jízdy činí nejméně u:

- jednostopých vozidel a tříkolek **1,00 Kč**,
- osobních silničních motorových vozidel **3,80 Kč**.

3.7 Kniha jízd

Aby si podnikatel mohl uplatnit výdaje za pohonné hmoty do daňových výdajů, musí prokázat, že osobní automobil byl využíván pro účely související s dosažením, zajištěním a udržením příjmů. Toto prokázáním nám také slouží pro účely silniční daně. K tomuto účelu podnikatelé využívají knihu jízd.

Kniha jízd se vede zvlášť pro každý osobní automobil, který podnikatel vlastní a má zařazen v obchodním majetku. Pro rozlišení jednotlivých knih jízd mohou podnikatelé vyžít SPZ osobních automobilů.

Do knihy se vyplní následující údaje:

- typ vozidla,
- SPZ,
- používané PHM,
- stav tachometru na začátku účetního období nebo datu zahájení používání vozidla,
- stav tachometru na konci účetního období nebo datu ukončení používání vozidla,
- datum vydání (období, které kniha zachycuje).

Dále se do knihy jízd vyplní jméno řidiče, oprávněného osobní automobil používat. Pokud osobní automobil smí využívat více osob, vyplní se jména všech. Každá jízda se musí do knihy jízd zaevidovat. Řidič, který jízdu provedl je povinen se ke každé jízdě podepsat, aby bylo možno rozeznat, kdo danou jízdu uskutečnil.

V současné době, se stále více stává oblíbeným vedení knihy jízd v elektronické podobě. Údaje, které obsahuje elektronická kniha, jsou totožné s údaji v knize papírové. Jednou z velkých výhod pro podnikatele při vedení elektronické knihy jízd je její řízení pomocí GPS. Díky tomu může podnikatel pomocí počítače kontrolovat, kde se jeho vozy právě nacházejí a kdo s nimi v daném okamžiku jede.

Podnikatel nemusí vést knihu jízd, pokud není plátcem DPH a uplatňuje paušální výdaj na dopravu. Pokud tomu takto je podnikatelovo prohlášení podnikatele, že vozidlo využíval pouze pro podnikatelskou činnost.

Do knihy jízd se u dané jízdy uvedou následující údaje:

- datum jízdy,
- odkud-kam oprávněná osoba cestovala,
- účel cesty,
- čas odjezdu a příjezdu,
- stav tachometru při odjezdu a příjezdu,
- počet ujetých km (v rozlišení na služební a soukromé jízdy) a
- množství čerpaných PHM v litrech (případně se uvede cena za litr a celková částka).

4 Praktická aplikace

V této kapitole budou komparovány některé z výše vysvětlených skutečnosti. Pro přehlednější a srozumitelnější znázornění budou dané případy provedeny na obchodní společnosti Tech s.r.o.

4.1 Představení obchodní společnosti

Obchodní společnost Tech s.r.o., byla založena v roce 1996 a zabývá se výrobou průmyslových podlah, a to nejen v České republice. Základní filozofií je poskytovat zákazníkům nejvyšší kvalitu dodávky. Tech s.r.o., se snaží vždy preferovat takové technologické a materiálové varianty, které přinášejí řešení technicky vyhovující, esteticky zdařilé a jsou cenově výhodné. Tech s.r.o. se opírá o dlouholeté zkušenosti v oboru, praxi po celém světě, znalosti a kvalitu, která je kontrolována certifikáty ISO. V obchodní společnosti dále pracuje dalších 15 zaměstnanců jako dělníci, kteří se starají o realizaci jednotlivých zakázek. Obchodní společnost vede účetnictví a je plátcem DPH.

Tech s.r.o., má 2 jednatele, kteří se starají o marketingovou reklamu, získávají nové klienty a vedou obchodní společnost. Dále má obchodní společnost dalších 5 zaměstnanců, kteří jednají s klienty a vedou jednotlivé divize a udržují kvalitu a servis jejich služeb. Každý ze zaměstnanců má k dispozici svůj osobní automobil značky Škoda Octavia, který využívají ke své činnosti a také k soukromým účelům. Dva z automobilů jsou automobily značky Škoda Octavia Combi. Také každý z jednatelů má k dispozici jeden osobní automobil značky Škoda Superb. Tech s.r.o. dává při pořizování automobilů přednost české značce Škoda z důvodu dostupnosti osobních automobilů, podpory českého hospodářství, přijatelností cen a dostupnosti náhradních dílů a servisu automobilu.

Dva automobily značky Škoda Superb byly pořízeny v roce 2007 pro jednatele obchodní společnosti formou finančního leasingu. Cena jednoho osobního automobilu činila 489 990 Kč. Finanční leasing byl již splacen a osobní automobily byly zařazeny do obchodního majetku obchodní společnosti v hodnotě 2 500 Kč, za každý z automobilů. Automobily jsou jednatelem stále využívány. Zdvihový objem motoru automobilu, zjištěný z technického průkazu činí 1 781 cm³. Tech s.r.o. má však tyto automobily již odepsány. Odpisový plán těchto automobilů skončil v roce 2012.

Dva osobní automobily značky Škoda Octavia Combi byly pořízeny 2. 2. 2011 pro zaměstnance, kteří jezdí také kontrolovat zakázky. Tyto automobily Tech s.r.o. financovala za hotové. Cena jednoho z automobilů činila 385 000 Kč. Zdvihový objem motoru automobilů, zjištěný z technického průkazu činí 1 598 cm³.

Tři automobily značky Škoda Octavia byly pořízeny o rok později 8. 3. 2013. Jeden z automobilu byl zakoupen za hotové z vlastních finančních prostředků, jeden byl pořízen na splátky a na třetí z automobilů si Tech s.r.o., vzala úvěr. Cena jednoho z automobilu činila 450 000 Kč. Zdvihový objem motoru automobilu, zjištěný z technického průkazu činí 1 968 cm³.

Tech s.r.o. využívá zrychlené daňové odpisy. Osobní automobily jsou zařazeny do druhé odpisové skupiny, doba odpisování 5 je let. Pro automobily zařazené do obchodního majetku obchodní společnost využívá roční sazbu daně silniční.

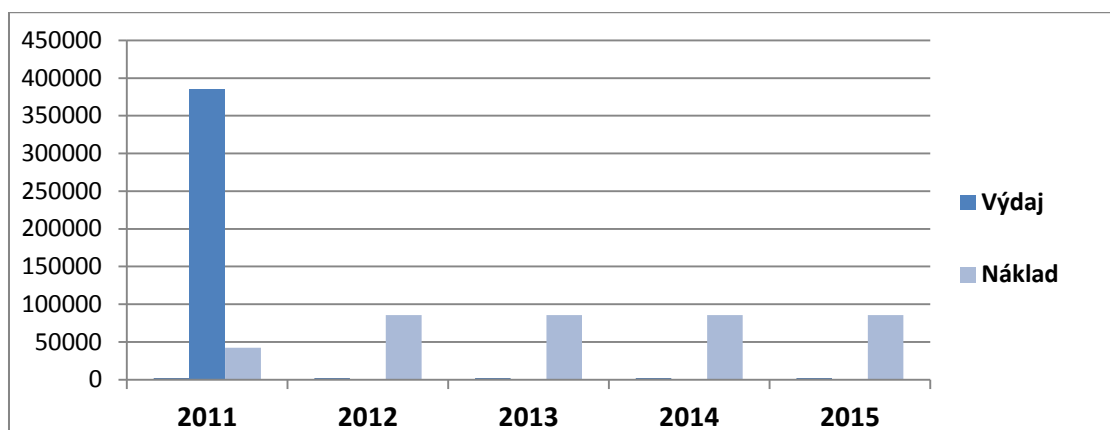
4.2 Odpisy automobilů

Dne 2. 2. 2011 byly obchodní společností pořízeny dva osobní automobily Škoda Octavia Combi. Pořizovací cena jednoho z automobilů činila 385 000 Kč. Výpočty daňových rovnoměrných a zrychlených odpisů jednoho z automobilů pro jednotlivé roky jsou zobrazeny v Tab. 4.1 a Tab. 4.2.

Tab. 4.1 Výpočet rovnoměrných odpisů automobilu Škoda Octavia Combi

Rok	Výpočet	Roční odpis (Kč)	Zůstatková cena (Kč)
2011	$\frac{385\,000 \cdot 11}{100}$	42 350	342 650
2012	$\frac{385\,000 \cdot 22,25}{100}$	85 663	256 987
2013	$\frac{385\,000 \cdot 22,25}{100}$	85 663	171 324
2014	$\frac{385\,000 \cdot 22,25}{100}$	85 663	85 661
2015	$\frac{385\,000 \cdot 22,25}{100}$	85 663	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.1 Porovnání nákladů a výdajů u rovnoměrných daňových odpisů

Zdroj: Vlastní zpracování

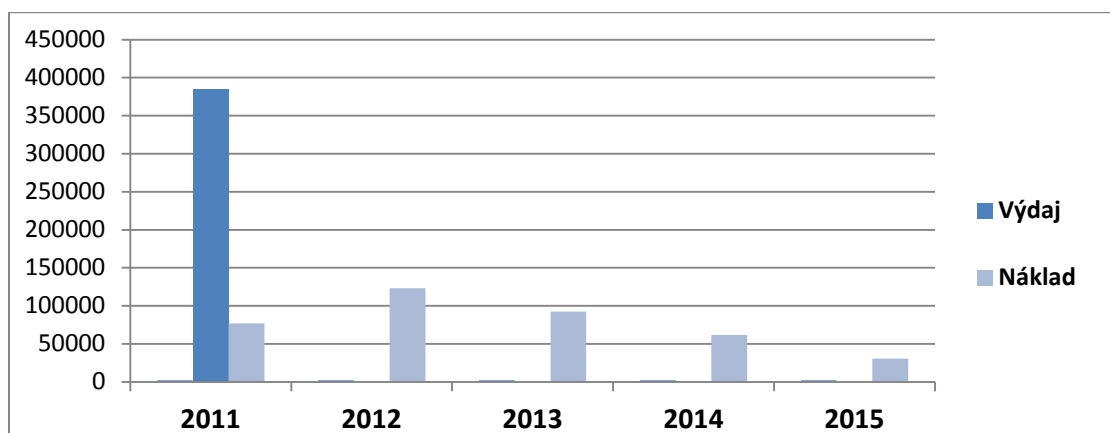
V Tab 4.1 jsou zachyceny výpočty rovnoměrných daňových odpisů za jednotlivé roky. Automobil bude mít obchodní společnost odepsaný v roce 2015. Z Obr. 4.1 můžeme vidět porovnání nákladů a jednotlivých odpisů po dobu odpisování. Náklady si účetní jednotka uplatňuje v rovnoměrné výši po dobu odpisování.

Tab. 4.2 Výpočet zrychlených odpisů automobilu Škoda Octavia Combi

Rok	Výpočet	Roční odpis (Kč)	Zůstatková cena (Kč)
2011	$\frac{385\,000}{5}$	77 000	308 000
2012	$\frac{2 \cdot 308\,000}{6 - 1}$	123 200	184 800
2013	$\frac{2 \cdot 184\,800}{6 - 2}$	92 400	92 400
2014	$\frac{2 \cdot 92\,400}{6 - 3}$	61 600	30 800
2015	$\frac{2 \cdot 30\,800}{6 - 4}$	30 800	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.2 Porovnání nákladů a výdajů u zrychlených daňových odpisů

Zdroj: Vlastní zpracování

V Tab 4.2 jsou zachyceny výpočty zrychlených daňových odpisů za jednotlivé roky. Automobil bude mít obchodní společnost odepsaný také v roce 2015 jak u rovnoměrného odepisování. Z Obr. 4.2 můžeme vidět porovnání nákladů a jednotlivých odpisů po dobu odepisování. Jelikož se jedná o zrychlené odepisování, účetní jednotka si v prvních letech si uplatní větší procento nákladů než u rovnoměrného odepisování.

V Tab. 4.3 je zobrazeno porovnání jednotlivých rovnoměrných a zrychlených odpisů v rámci jednotlivých let u osobního automobilu Škoda Octavia Combi.

Tab. 4.3: Srovnání rovnoměrných a zrychlených odpisů u osobního automobilu Škoda Octavia Combi

Rok	Rovnoměrné daňové odpisy (Kč)	Zrychlené daňové odpisy (Kč)	Rozdíl mezi rovnoměrnými a zrychlenými daňovými odpisy (Kč)
2011	42 350	77 000	-34 650
2012	85 663	123 200	-37 537
2013	85 663	92 400	-6 737
2014	85 663	61 600	24 063
2015	85 663	30 800	54 863

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Tab. 4.3 můžeme vyčíst, že pokud by obchodní společnost uplatňovala rovnoměrné odepisování svých osobních automobilů, tak v prvních dvou letech by do nákladů uplatnili zhruba o 30 000 Kč méně než, když by zvolila zrychlený způsob odepisování. Až v roce 2014

by lineární odpisy o několik desítek tisíc překračovaly odpisy zrychlené. Z tohoto srovnání odpisů můžeme usoudit, že pokud chce obchodní společnost v současnosti minimalizovat své náklady, bylo by pro ni výhodnější uplatňovat rovnoměrné odpisování svých automobilů, protože cenu automobilu promítnou do nákladů rovnoměrněji. Pokud si však obchodní společnost bude chtít uplatnit v prvních letech vyšší odpis, využije zrychlené odepisování svých automobilů.

Výpočet účetních odpisů u osobního automobilu značky Škoda Octavia Combi v rámci jednotlivých let jsou znázorněny v tabulce 4.4.

Tab. 4.4: Výpočet účetních odpisů automobilu Škoda Octavia Combi

Rok	Výpočet měsíčního odpisu	Výpočet ročního odpisu (Kč)	Roční odpis (Kč)	Zůstatková cena (Kč)
2011	$\frac{385\,000}{58}$	$10 \cdot 6\,638$	66 380	318 620
2012	$\frac{385\,000}{58}$	$12 \cdot 6\,638$	79 656	238 964
2013	$\frac{385\,000}{58}$	$12 \cdot 6\,638$	79 656	159 308
2014	$\frac{385\,000}{58}$	$12 \cdot 6\,638$	79 656	79 656
2015	$\frac{385\,000}{58}$	$12 \cdot 6\,638$	79 656	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tech s.r.o. uplatňuje u osobních automobilů rovnoměrné daňové odpisy. Způsob, který si účetní jednotka zvolí u daňového odpisování u osobních automobilů, nesmí v průběhu odpisování měnit. O daňových odpisech nebude účetní jednotka účtovat, ale ovlivňují nám základ daně, kdy se v daňovém přiznání k dani z příjmu právnických osob zohlední rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. Bude se jednat o odčitatelnou položku, pokud vypočtené daňové odpisy budou vyšší než vypočtené účetní odpisy. O připočitatelnou položku se bude jednat pokud, vypočtené daňové odpisy budou nižší než vypočtené účetní odpisy osobního automobilu.

Výše účetních odpisů nám ovlivňuje účetní hospodářský výsledek, ne daňový.

Tři automobily značky Škoda Otavia, které obchodní společnost Tech s. r. o. pořídila o rok později 8. 3. 2013 budou mít stejný odpisový plán jako Škoda Octavia Combi, jen se o

rok posune. Rozhodnutí, jaký typ daňových odpisů bude účetní jednotka uplatňovat, závisí pouze na ní. Zvolený způsob také po dobu odpisování nemůže změnit.

4.3 Osobní automobil pořízený na finanční leasing

Pomocí Tab. 4.5 si nastíníme situaci, kdyby se účetní jednotka rozhodla, že osobní automobil značky Škoda Octavia, kterou pořídila na úvěr, změnila způsob financování a zvolila finanční leasing. Vozidlo bylo předáno 8. 3. 2013. První zvýšená splátka bude zaplacená v březnu roku 2013. Akontace bude činit 20% pořizovací ceny. Osobní automobil bude po skončení leasingové smlouvy odkoupen za 1 000 Kč. Vozidlo bude spláceno formou anuitních pololetních splátek. Délka sjednané doby leasingu bude 5 let. Leasingová společnost požaduje výnos 15 % p. a.. Pomocí tohoto příkladu bude představena situace, z které vyplývá rozhodnutí účetní jednotky o jiném způsobu pořízení, než kterým byl automobil ve skutečnosti pořízen.

Schéma výpočtů finančního leasingu je zobrazeno v Tab. 4.5.

Tab. 4.5 Výpočty finančního leasingu

První zvýšená splátka	$450\,000 \cdot 0,2 = \mathbf{90\,000\,Kč}$
Výše leasingové splátky	$360\,000 \cdot \frac{\left(1 + \frac{0,15}{2}\right)^{5 \cdot 2} \cdot \frac{0,15}{2}}{\left(1 + \frac{0,15}{2}\right)^{5 \cdot 2} - 1} = \mathbf{52\,447\,Kč}$
DPH 21 %	$52\,447 \cdot 0,21 = \mathbf{11\,014\,Kč}$
Cena leasingu	$90\,000 + (10 \cdot 52\,447) + 1\,000 = \mathbf{615\,470\,Kč}$
Leasingový koeficient	$\frac{615\,470}{450\,000} = \mathbf{1,37}$

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočty z Tab. 4.5 jsou vypočteny podle vzorců (4.1), (4.2), (4.3) následovně.

$$\text{Leasingová splátka} = (PC - 1 \cdot ZS) \cdot \frac{\left(1 + \frac{i}{m}\right)^{n \cdot m} \cdot \frac{i}{m}}{\left(1 + \frac{i}{m}\right)^{n \cdot m} - 1} \quad (4.1)$$

$$\text{Cena leasingu} = 1 \cdot ZS + \sum LS + KC \quad (4.2)$$

$$\text{Leasingový koeficient} = \frac{\text{Cena leasingu}}{\text{Pořizovací cena}} \quad (4.3)$$

kde 1.ZS - první zvýšená splátka, i – úroková míra, m – počet splátek v rámci úrokovacího období, n – počet let, LS – leasingová splátka, KC – kupní cena, PC – pořizovací cena.

Pomocí Tab. 4.6 je zobrazen splátkový kalendář finančního leasingu za jednotlivé roky.

Tab. 4.6: Splátkový kalendář finančního leasingu

Rok	Pololetí	Výše splátky bez DPH (Kč)	DPH 21 % (Kč)	Celkem (Kč)
2013	2. pololetí	52 447	11 014	63 461
2014	1. pololetí	52 447	11 014	63 461
	2. pololetí	52 447	11 014	63 461
2015	1. pololetí	52 447	11 014	63 461
	2. pololetí	52 447	11 014	63 461
2016	1. pololetí	52 447	11 014	63 461
	2. pololetí	52 447	11 014	63 461
2017	1. pololetí	52 447	11 014	63 461
	2. pololetí	52 447	11 014	63 461
2018	1. pololetí	52 447	11 014	63 461

Zdroj: Vlastní zpracování

Jelikož obchodní společnost ještě nesplatila celou sjednanou částku leasingu, nemá osobní automobil ve svém obchodním majetku, může účtovat pouze o akontaci, leasingových splátkách, silniční dani a nákupu PHM. Účtování u finančního leasingu v roce pořízení tohoto osobního automobilu bude následující:

1. Předpis akontace

a. Akontace	90 000 Kč	381/325
b. DPH 21 %	18 900 Kč	343/325

2. Splátky za jednotlivé měsíce

a. Splátka	52 447 Kč	518/325
b. DPH 21%	11 014 Kč	343/325

3. VBÚ Úhrada splátky a akontace 172 361 Kč 325/221

4. Uplatnění poměrné části akontace 90 000 Kč 518/381

4.4 Osobní automobil pořízený na úvěr

Pomocí Tab. 4.7 si ukážeme skutečnou situaci, kdy se účetní jednotka rozhodla, že osobní automobil značky Škoda Octavia pořídila na úvěr. Tech s.r.o., neměla dostatek vlastních finančních prostředků a osobní automobil chtěla mít ve svém vlastnictví, proto zvolila úvěr jako nejvhodnější variantu financování koupě. Pořizovací cena osobního automobilu činila 450 000 Kč a obchodní společnost zvolila bankovní úvěr. Po dohodě s bankou bylo dohodnuto roční splácení úvěru formou anuitních polhůtních splátek a doba splatnosti bude 5 let. Za správu a vedení úvěru si banka účtuje 300 Kč měsíčně, poplatek za poskytnutí úvěru činí 5.000 Kč. Úroková sazba činí 10 % p. a. Úvěr si obchodní společnost vzala k 31. 12. 2012, vozidlo zakoupila 20. 2. 2013 a to bylo předáno 8. 3. 2013.

Tab. 4.7: Splátkový kalendář bankovního úvěru

Rok	Splátka	Úmor	Úrok	Stav úvěru
2012	-	-	-	450 000
2013	118 709	73 709	45 000	376 291
2014	118 709	81 080	37 629	295 211
2015	118 709	89 188	29 521	206 024
2016	118 709	98 107	20 602	107 917
2017	118 709	107 917	10 792	0
Celkem	593 544	450 000	143 544	-

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše splátky je počítána podle vzorce (4.4) následovně.

$$\text{Splátka (anuita)} = \frac{(1+i)^n \cdot i}{(1+i)^n - 1} \cdot U, \quad (4.4)$$

kde i je úroková sazba, n je doba splatnosti, U je výše úvěru.

Schéma výpočtů výdajů a nákladů u osobního automobilu, které firma pořídila na úvěr je znázorněno v Tab. 4.8.

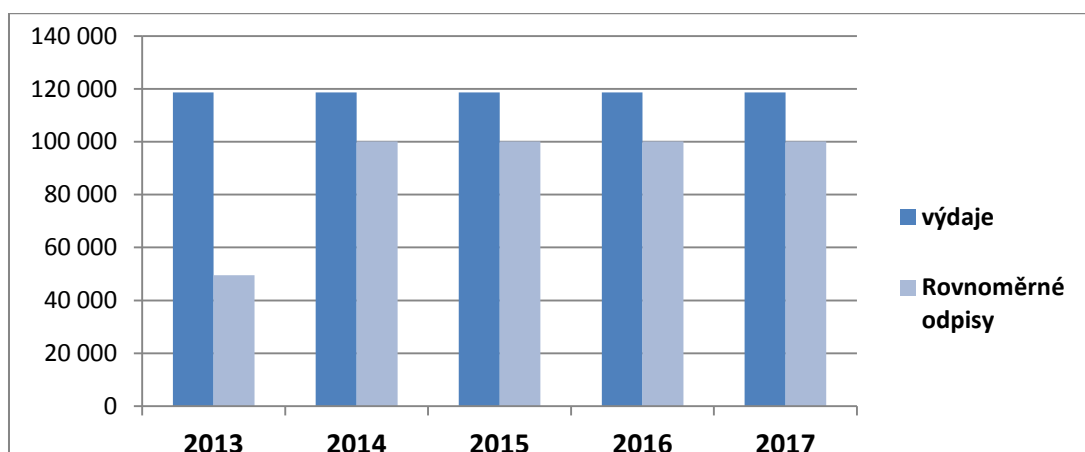
Tab. 4.8 Schéma výdajů a nákladů u osobního automobilu pořízeného na úvěr

Rok	Výdaje (Kč)	Náklady (Kč)	
		Rovnoměrné odepisování	Zrychlené odepisování
2013	118 709	49 500	90 000
2014	118 709	100 125	144 000
2015	118 709	100 125	108 000
2016	118 709	100 125	72 000
2017	118 709	100 125	36 000

Zdroj: Vlastní zpracování

V Obr. 4.3 jsou porovnány výdaje a náklady v podobě rovnoměrných odpisů za jednotlivé roky.

Obr. 4.3 Porovnání výdajů a rovnoměrných odpisů za jednotlivé roky

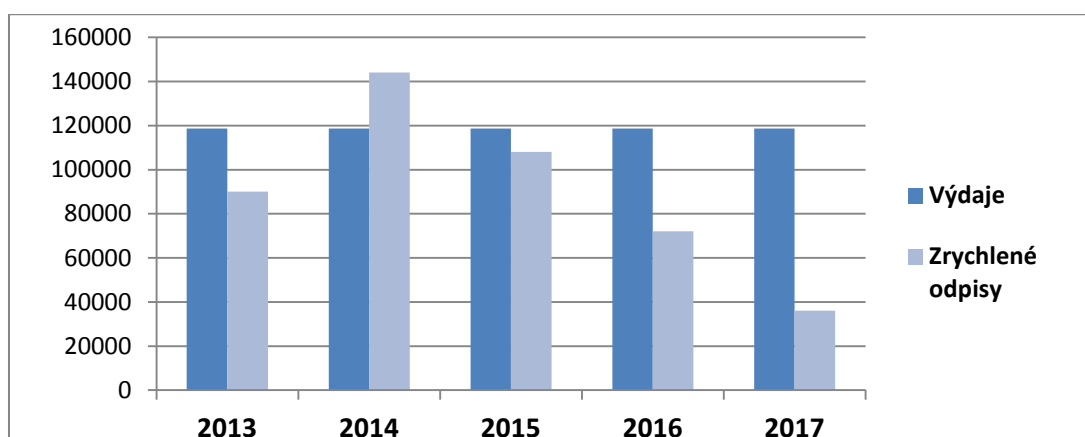

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Obr. 4.3 můžeme vyčíst, že výdaje v podobě splátek bankovního úvěru, které je obchodní společnost nucena platit v každém roce převyšují rovnoměrné odpisy, které si Tech s.r.o. může uplatnit v podobě daňově uznatelných nákladů.

V Obr. 4.4 jsou porovnány výdaje a náklady v podobě zrychlených odpisů za jednotlivé roky.

Obr. 4.4 Porovnání výdajů a zrychlených odpisů za jednotlivé roky

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Obr. 4.4 můžeme vyčíst, že zrychlené daňové odpisy, které si Tech s.r.o. může uplatnit v podobě daňově uznatelných nákladů v roce 2014, převyšují splátku úvěru, kterou obchodní společnost musí platit. V dalších letech jsou odpisy nižší než splátky úvěrů.

4.5 Porovnání jednotlivých způsobů pořízení

Při porovnání pořízení osobního automobilu na finanční leasing a bankovní úvěr u obou těchto způsobů financování bude obchodní společnost finančně zatížena splácením dané částky. Výši finančního zatížení u finančního leasingu nám udává leasingový koeficient. U bankovního úvěru toto zatížení spočívá v uhrazení všech splátek.

Pokud se obchodní společnost rozhodne, že nákup osobního automobilu bude financovat pomocí finančního leasingu, vyplývá toto rozhodnutí z nedostatku vlastních finančních prostředků. Velkým problémem však může být pro obchodní společnost, že do doby odkupu automobilu je automobil majetkem leasingové společnosti, proto někteří podnikatelé volí raději možnost nákupu automobilu na úvěr nebo z vlastních finančních prostředků.

Tento problém, kdy obchodní společnost osobní automobil nevlastní a tím pádem ho nemá ve svém obchodním majetku, se projevuje nejvíce v nákladech, zejména odpisech. Vlastnictví je také jednou velkou výhodou financování na úvěr, nejen z důvodu, že nám osobní automobil patří například i při finanční krizi ale také se nám od něj odráží uplatňování daňových odpisů. Daňové odpisy pro obchodní společnost znamenají interní zdroj financování, neboť tyto náklady nemusí platit a přitom mu snižují základ daně z příjmů. A právě odpisy osobního automobilu jsou hlavním důvodem, proč je výhodnější pro podnikatele forma financování pomocí úvěru.

Výhodou finančního leasingu pro obchodní společnost je, že nájemce má vozidlo k použití podstatně dříve, než uhradí celou hodnotu automobilu. Jednou z dalších výhod může být fakt, že obchodní společnost účetně více nezadluží, protože vzniklý závazek se neprojeví v rozvaze podniku, jelikož o něm účtujeme v podrozvahové evidenci.

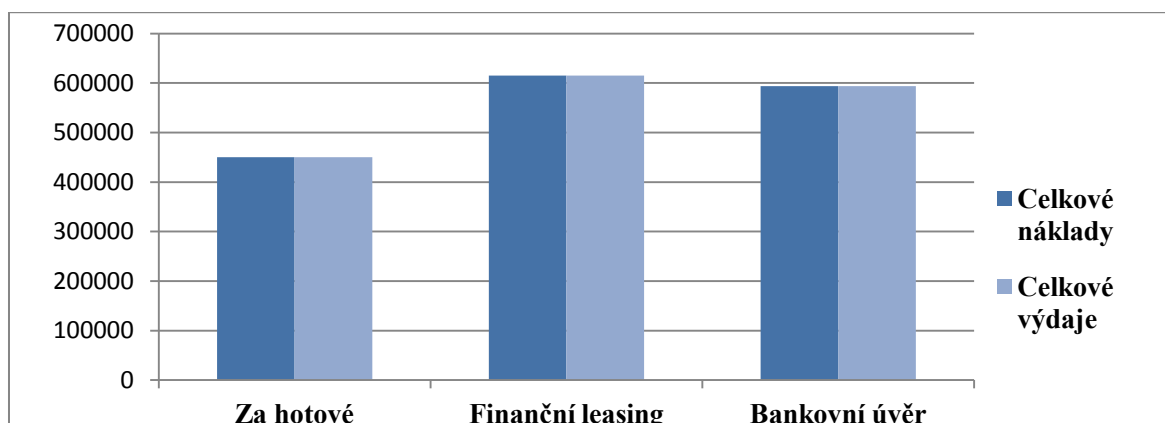
Co se týče financování pomocí úvěru, nevýhodou jsou další výdaje, které obchodní společnosti vznikají v podobě poplatků za vedení úvěrových účtů apod. Další velkou nevýhodou je, že se obchodní společnost účetně zadluží, neboť přijatý úvěr se objeví přímo v rozvaze podniku v pasivech jako položka cizích zdrojů.

Naopak od finančního leasingu při financování pořízení osobního automobilu na úvěr, automobil vlastníme a můžeme jej zařadit do obchodního majetku firmy. Tím vzniká obchodní společnosti velká výhoda v podobě možnosti uplatňování daňových odpisů. Obchodní společnost si může uplatnit do nákladů výši odpisů i placených úroků z úvěru.

Do porovnání můžeme také zahrnout pořízení osobního automobilu z vlastních finančních prostředků a to za hotové. Pokud se obchodní společnost takto rozhodne a pořídí osobní automobil za hotové, vznikne jí v roce nákupu jednorázový výdaj ve výši pořizovací ceny osobního automobilu, v následujících letech však nemá žádné další výdaje související s pořízením osobního automobilu. Pořízení automobilu z vlastních finančních prostředků, může být velkým problémem pro obchodní společnosti, které takto vysokou částku nemají nebo si nemohou vydat ze svého rozpočtu.

Obr. 4.5 znázorňuje výši celkových nákladů a výši celkových výdajů u jednotlivých způsobů pořízení osobního automobilu.

Obr. 4.5 výše celkových nákladů a výše celkových výdajů u jednotlivých způsobů pořízení osobního automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Obr. 4.5 můžeme vyčíst, že pro Tech s.r.o. je nejvhodnějším způsobem pořízení osobního automobilu za hotové, jelikož zaplatí pouze pořizovací cenu automobilu a nemá žádné další vedlejší výdaje. Záleží však na aktuální finanční situaci obchodní společnosti, jestli si může dovolit tak vysokou částku zaplatit ze svých vlastních finančních prostředků.

4.6 Výpočet silniční daně

Pro zjištění základní sazby silniční daně, je výchozím údajem je zdvihový objem vozidla v cm³. V případě vozidla Škoda Octavia Combi činí zdvihový objem zjištěný z technického průkazu 1 589 cm³. U osobních automobilů značky Škoda Octavia činí zdvihový objem motoru zjištěný v technickém průkaze 1 968 cm³. A u dvou osobních automobilů značky Škoda Superb zdvihový objem motoru zjištěný z technického průkazu činí 1 781 cm³. Jak vyplývá z § 6 odst. 6 zákona o dani silniční, sazba silniční daně se snižuje v rámci prvních 36 měsíců o 48 %, dalších 36 měsíců o 40 % a následujících 36 měsíců o 25 %. Obchodní společnost má povinnost platit silniční daň za všechna vozidla, která využívá pro svou podnikatelskou činnost. Jelikož má Tech s.r.o. všechny své osobní automobily zařazený v obchodním majetku a využívá je pro svou samostatnou činnost, musí za každý z nich platit silniční daň. Všech sedm osobních automobilů obchodní společnosti Tech s.r.o. díky zdvihovému objemu motoru, bude mít v roce 2015 stejnou základní sazbu daně a to 3 000 Kč.

Výpočet silniční daně pro rok 2014 a 2015 u osobního automobilu značky Škoda Octavia, pořízeného v roce 2013, kdy datum první registrace u tohoto automobilu bylo 15. 3. 2013 je zobrazen v Tab. 4.9.

Tab. 4.9 Výpočet silniční daně u osobního automobilu značky Škoda Octavia, pořízeného v roce 2013

Rok	Počet měsíců zdaňovacího období	Osvobození v %	Sazba daně (Kč)	Snížení sazby daně (Kč)	Výše daně	1/12 daňové povinnosti
2014	12	48 %	3 000	1 440	1 560	130
2015	12	48 %	3 000	1 440	1 560	130

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak vyplývá z Tab. 4.9 výše daně silniční pro Tech s.r.o. u osobního automobilu značky Škoda Octavia bude v roce 2014 v částce 1 560 Kč a pro rok 2015 také ve výši 1 560 Kč.

Přičemž v obou letech dochází k osvobození 48 %, které si může obchodní společnost uplatnit prvních 36 kalendářních měsíců od data první registrace automobilu.

U ostatních osobních automobilů, které má účetní jednotka zařazené ve svém obchodním majetku, bude silniční daň vypočtena obdobným způsobem. Lišit se bude eventuelní snížení sazby daně.

Tech s.r.o. bude silniční daň vypočtenou v Tab 4.9 za rok 2015 u osobního automobilu značky Škoda Octavia platit v pravidelných zálohách za daná čtvrtletí takto:

OBDOBÍ	SPLATNOST	ČÁSTKA
1/2015 - 3/2015	15. 4. 2015	390 Kč
4/2015 - 6/2015	15. 7. 2015	390 Kč
7/2015 - 9/2015	15. 10. 2015	390 Kč
10/2015 - 11/2015	15. 12. 2015	260 Kč

Za měsíc prosinec se záloha na silniční daň neodvádí.

4.7 Využívání firemního automobilu pro soukromé účely

Zaměstnanci se dohodli s obchodní společností, o používání osobních automobilů také pro své soukromé účely a Tech s.r.o. toto využívání povolila. Jedná se výhradně o jízdy do místa výkonu povolání a zpět do místa bydliště. Zaměstnanec je povinen nakupovat pohonné hmoty vždy za hotové a veškeré doklady o čerpání uschová a doloží zaměstnavateli. K dorovnání pohonných hmot spotřebovaných pro soukromé a pro pracovní účely dochází až poslední pracovní den v měsíci, dle knihy jízd.

V Tab. 4.10 jsou zobrazeny údaje vyjmuté z knihy jízd o množství ujetých kilometrů pro pracovní a soukromé účely a údaje o pohonných hmotách. Všechno čerpání pohonných hmot se uskutečnilo na čerpacích stanicích v tuzemsku.

Tab. 4.10 Ukázka kniha jízd za rok 2014 u osobního automobilu značky Škoda Octavia Combi

Měsíc	Celkem ujeto km	Soukromé ujeté km	Pohonné hmoty		
			Cena za 1l (Kč)	Čerpáno l	Celkem (Kč)
Leden	256	56	35,20	35,00	1 232
Únor	395	45	35,20	36,00	1 267
Březen	496	39	35,90	39,00	1 400
Duben	352	26	35,20	34,00	1 197
Květen	375	45	35,20	36,00	1 267
Červen	325	52	35,20	36,00	1 267
Červenec	452	42	37,50	38,00	1 425
Srpen	412	55	37,50	38,00	1 425
Září	256	44	35,20	35,00	1 232
Říjen	287	56	35,20	35,00	1 232
Listopad	451	42	37,50	37,00	1 388
Prosinec	406	43	37,20	35,00	1 302
Celkem	4463	545	-	434	15 634

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Tab. 4.10 můžeme určit, kolik je zaměstnanec povinen proplácet za soukromé cesty zaměstnavateli za jednotlivé měsíce. Tyto jízdy jsou v podobné výši u všech osobních automobilů, které má Tech s.r.o. ve svém obchodním majetku. Výpočet částky se provede poměrně dle množství soukromě ujetých km podle vzorce (4.5).

$$\text{Výše náhrady} = \sum \text{PHM spotřebovaných pro soukromé účely} \cdot \text{cena PHM} \quad (4.5)$$

Množství pohonných hmot, které zaměstnanec spotřeboval pro své soukromé účely, se zjistí jako jedna setina součinu počtu soukromě ujetých km a průměrné skutečné spotřeby na 100 km. Přičemž průměrná skutečná spotřeba se zjistí jako podíl čerpaných PHM v litrech a množství ujetých km celkem, násobeno stem.

Při nákupu pohonných hmot si obchodní společnost uplatňuje nárok na odpočet daně z přidané hodnoty, a proto se klade důraz na to, aby v okamžiku, kdy obchodní společnost přijme náhradu od zaměstnance, upravila DPH. Z částky, kterou zaměstnanec uhradil obchodní společnosti za spotřebované pohonné hmoty pro své soukromé účely, se provede úprava uplatněním DPH na výstupu.

V účetnictví se tyto operace projeví následovně:

1. VPD, Nákup PHM
 - a. Cena bez DPH 501/211
 - b. DPH 21 % 343/211
2. PPD, Přijatá úhrada od zaměstnance za PHM
 - a. Cena bez DPH 211/668
 - b. DPH 21 % 221/343

Tato možnost, kdy zaměstnanec proplácí obchodní společnosti za své soukromé jízdy pohonné hmoty je výhodnější, než kdyby mu za využívání firemního automobilu pro soukromé účely, vznikl další příjem ve výši 1 % vstupní ceny vozidla, který by podléhal dani z příjmů.

Jelikož není osobní automobil využíván jen pro ekonomickou činnost obchodní společnosti Tech s.r.o., měla by se provádět úprava odpočtu daně z přidané hodnoty, ale protože využívání osobních automobilů pro soukromé účely nepřesahuje ani 10% z celkového počtu jízd a tudíž se daná část neliší od skutečné alespoň o 10 procentních bodů, jak stanovuje § 75 zákona o DPH, není třeba provádět úpravu odpočtu DPH z pořízení automobilu.

4.8 Účetnictví

Jelikož Tech s.r.o. vede účetnictví, je velmi důležité si jednotlivé osobní automobily v účetnictví rozlišit. K tomuto nám slouží analytická evidence. Tech s.r.o. si pro jednotlivé automobily zvolila analytické účty podle data pořízení od čísla 001 po číslo 007. Obchodní společnost má všechny své osobní automobily zařazené v obchodním majetku, může v souvislosti s nimi účtovat následující operace:

1. VBÚ Nákup pohonných hmot 501/221
2. VBÚ Nákup náhradních dílů k automobilu 501/221 - nepřevyšují částku 40 000 Kč
3. VBU Nákup doplňků k autu 501/221
4. VPD Nákup dálniční známky – ihned do spotřeby 538/211
5. Předpis zákonného pojištění 527/379
6. VBÚ Úhrada zákonného pojištění 379/221
7. VBÚ Placené zálohy na daň silniční 345/221

8. Předpis daně silniční	531/345
9. Odpisy automobilu	551/082
10. VPD Poplatky za provedení technické kontroly	518/211
11. VBU Oprava automobilu	511/221
11. VBÚ Technické zhodnocení	022/221
12. Poškození automobilu havárií	
a. FAP Oprava automobilu	511/321
b. VBÚ Úhrada faktury	321/221
c. Předpis náhrady škody od pojišťovny	378/648
d. VBÚ Úhrada od pojišťovny	221/378

Tyto účetní operace je žádoucí rozlišit podle analytické evidence jednotlivých osobních automobilů pro větší přehlednost účetní jednotky.

5 Závěr

Podnikatelé mají dnes a denně před sebou spoustu podstatných rozhodnutí, které se týkají osobního automobilu v obchodní společnosti. Bakalářská práce vysvětluje využívání osobního automobilu v podnikání a zaměřuje se na nejpodstatnější oblasti, které jsou spojeny s užíváním osobního automobilu, ať už se jedná o samotné pořízení nebo vyřazení a snaží se objasnit nejčastější situace, které mohou nastat.

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat nejpodstatnější problémy ohledně používání automobilu v podnikání, zhodnotit výhody a nevýhody jednotlivých možností využívání osobního automobilu v podnikání, odhadnout a doporučit vhodnost zvoleného způsobu pořízení z daňového a účetního pohledu a vše názorně aplikovat na praktickém příkladu.

První část této práce byla zaměřena na objasnění pojmů ohledně využívání osobního automobilu v podnikání. Analyzovány nejčastější způsoby pořízení osobního automobilu účetní jednotkou, komparovány výhody a nevýhody u zvolených způsobů pořízení, které ovlivňují pozdější aspekty tohoto rozhodnutí. Podnikatelé, se při volbě způsobu pořízení automobilů, budou ve většině případů odrážet od své současné finanční situace, a proto je velmi klíčové obeznámit se všemi způsoby pořízení, ať už se jedná o koupi na leasing nebo ze svých vlastních finančních prostředků za hotové. V neposlední řadě se první část práce zaměřuje na vyřazení osobního automobilu z podnikání. Obeznámit se s touto problematikou je pro podnikatele velmi praktické znát například, když se osobní automobil musí díky havárii zlikvidovat a vyřadit z podnikání.

V druhé části práce analyzovány daňové aspekty osobního automobilu. Jedná se zejména o odpisování osobního automobilu. Problematika účetních a daňových je jednou z klíčových, pro podnikatelský sektor. Neznalost této problematiky má často za následek neblahé daňové důsledky pro daný podnikatelský subjekt. V případě daňových odpisů záleží na situaci a rozhodnutí dané účetní jednotky, jestli zvolí rovnoměrné nebo zrychlené odpisování. Pro rovnoměrné rozložení nákladů použije účetní jednotka rovnoměrné odpisování naopak, pokud se účetní jednotka rozhodne pro rychlejší uplatnění daňově uznatelných nákladů, použije zrychlené odepisování. Co se týče účetních odpisů, jsou nejvhodnější odpisy výkonové, protože právě ty nejlépe odrážejí skutečné opotřebení osobního automobilu, neboť se výše odpisů odvíjí od skutečně ujetých kilometrů. Dále se druhá část práce zabývá placením, uplatňováním skutečných výdajů či porovnání s pohodlnějšími paušálními výdaji. Účetní jednotka je opět postavena před rozhodnutím zda využívat paušální nebo skutečné výdaje, avšak paušální výdaje si může uplatnit jen na 3 osobní automobily v obchodním majetku, tím

je možné konstatovat, že se tato možnost vyplatí spíše malým podnikatelům, kterým usnadní administrativu ohledně automobilů.

Ve třetí části práce je provedena případová studie na osobních automobilech obchodní společnosti Tech s.r.o. Tato obchodní společnost má v obchodním majetku sedm osobních automobilů, na kterých je zde pomocí příkladu demonstrováno, jak tyto automobily obchodní společnost pořídila. Jsou zde porovnány jednotlivé způsoby pořízení a vyhodnoceny jejich výhody a nevýhody pro firmu Tech s.r.o a doporučeny nejvhodnější varianty. V neposlední řadě tato část práce ukazuje výpočty náhrad za využívání osobního automobilu zaměstnancem pro své soukromé jízdy.

Některé z oblastí, které se také týkají problematiky osobního automobilu v podnikání, byly vynechány, jelikož nejsou tak typické pro běžného podnikatele či obchodní společnosti.

V podnikatelském sektoru budou osobní automobily vždy zastávat významnou pozici, a proto každé rozhodnutí, které se týká pořízení, užívání nebo vyřazení osobního automobilu, bude pro podnikatele hrát významnou roli. Podnikatelé by ale měli primárně zohledňovat a respektovat svou aktuální situaci a vzít v úvahu důsledky, které při daném rozhodnutí mohou nastat.

Seznam použité literatury

1. Odborné knihy

BRABCOVÁ, Š. *Automobil v podnikání: právní, účetní a daňové aspekty, II. díl*. Praha: Verlag Dashöfer, 2002. 144 s. ISBN 80-86229-48-3.

HAKALOVÁ, Jana a Yveta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence podnikatelů*. Ostrava: VŠB – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2006. 102 s. ISBN 80-248-1064-6.

JANOUSEK, Karel, Dagmar FITŘÍKOVÁ, Dagmar Procházková, Christian Žmolík. *Automobil v podnikání*. Olomouc: ANAG, 2011. 440 s. ISBN 978-80-7263-668-6.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelských subjektů II*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2013. 224 s. ISBN 978-80-248-3141-1.

KOVANCOVÁ, Dana, *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vyd. Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

PIKAL, Václav. *Automobil v podnikání*. 3. vyd. Praha: ASPI, ČR, 2007. 156 s. ISBN 978-80-7357-290-7.

PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Dně z příjmů s komentářem*. 2014. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.

PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek*. 12 vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 279 s. ISBN 978-80-7263-596-2.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. *Účetní operace kapitálových společností*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 256 s. ISBN 978-80-247-4018-8.

ŠTOHL, Pavel. *Sbírka řešených příkladů z účetnictví pro vysoké školy s ekonomickým zaměřením a střední školy s výukou účetnictví*. 2. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2009. 166 s. ISBN 978-80-87237-10-6.

VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2.

VALOUCH, Petr. *Účetní a daňové odpisy 2010*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 144 s. ISBN 978-80-247-3201-5.

VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 117 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

2. Právní předpisy

Vyhláška č. 472 ze dne 19. prosince 2012 o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad. In: *Sbírka předpisů České republiky*. 2012, částka 177/2012. Dostupný také z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/14237/Vyhlaska_472_2012.pdf.

Zákon č. 16 ze dne 21.12.1992 o dani silniční. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 006. Dostupný také z: *Daňové zákony – úplná znění k 1.1.2013*. ISBN 978-80-247-4643-2.

Zákon č. 235 ze dne 1.4.2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 078. Dostupný také z: *Daňové zákony – úplná znění k 1.1.2013*. ISBN 978-80-247-4643-2.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví.

Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3. Internetové zdroje

DLASK, Tomáš. Osobní automobil jako výhodný zaměstnanecký benefit. [online]. [18. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/automobil-jako-zamestnanecky-bonus/>

FINANCE.CZ. Věčná otázka: Mít či nemít vozidlo v podnikání? [online]. [19. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/vecna-otazka-mit-ci-nemit-vozidlo-v-podnikani/676216>

KUČEROVÁ, Dagmar. DPH u leasingu se řídí novými pravidly. [online]. [2. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/dph-u-leasingu-se-ridi-novymi-pravidly/>

KUČEROVÁ, Dagmar. Využití firemního auta pro soukromé účely je novou hrozbou. Čtěte proč. [online]. [3. 5. 2015]. Dostupné z: <http://ohrozeny.podnikatel.cz/clanky/vyuziti-firemniho-auta-pro-soukrome-ucely-je-novou-hrozbou-ctete-proc/>

Seznam zkratk

CCS	palivová platební karta
Cm ³	centimetry krychlové
ČR	Česká republika
D	dal – strana účtu
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
MD	má dáti – strana účtu
ORV	osvědčení o registraci vozidla
PC	pořizovací cena
PO	právnícká osoba
ROS	roční odpisová sazba
SPZ	státní poznávací značka
VÚD	vnitřní účetní doklad
ZDP	zákon o dani z příjmu
ZDPH	zákon o dani z přidané hodnoty

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji že,

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona; bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7.5.2015

Ševčíková

Žaneta Ševčíková

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přiznání k silniční dani

Příloha č. 2: Účtový rozvrh 2015